

Nr 95

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m.; given Stockholms slott den 23 februari 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framläggs förslag till omläggning av gränsskyddet för fjäderfäkött och levande fjäderfä samt, i anledning av EFTA-konventionens verkningar, till prisutjämning för torkat äggalbumin och kärnbindemedel.

Vidare framläggs förslag beträffande användningen av införsel- och regleringsavgiftsmedlen på jordbrukets område. Därvid förordas bland annat, att den normalram, inom vilken införselavgiftsmedel får användas för egentlig, fortlöpande prisregleringsverksamhet, höjs från för innevarande regleringsår 93 miljoner kr. till 110 miljoner kr. för regleringsåret 1962/63.

Till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område begärs för nästa budgetår ett förslagsanslag av 143 miljoner kr., vilket innebär en höjning av 10 miljoner kr. i jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Slutligen föreslås i propositionen, att till beredskapslagring av livsmedel anvisas ett investeringsanslag av 33 miljoner kr.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
23 februari 1962.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HOLMQVIST.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, frågan om *vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m.* samt anför därvid.

I årets statsverksproposition (IX ht, p. 29) har Kungl. Maj:t — sedan jag anmält min avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga särskild proposition angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område — föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1962/63 beräkna ett reservationsanslag av 138 miljoner kr.

I skrivelse den 25 augusti 1961 har *statens jordbruksnämnd* framlagt beräkningar och förslag rörande medelsbehovet under nästa budgetår för bl. a. de ändamål, som avses med nyssnämnda anslag.

Vidare torde få anmälas en av *jordbruksnämnden* efter samråd med kommerskollegium och generaltullstyrelsen den 14 mars 1961 gjord framställning angående prisutjämning för äggalbumin. Över framställningen har, efter remiss, yttrande avgivits av veterinärstyrelsen.

Likaså torde här böra behandlas en skrivelse den 21 november 1961, i vilken *jordbruksnämnden* framlagt beräkningar och förslag angående införselavgiftsmedlen för tiden t. o. m. regleringsåret 1962/63 m. m.

I samband härmed torde slutligen få upptas dels en av *jordbruksnämnden* den 30 januari 1962 gjord framställning om ett nytt investeringsanslag till särskild lagring av livsmedel, dels en av nämnden samma dag gjord framställning i vissa frågor rörande jordbruksregleringen m. m. I anslutning till sistnämnda framställning har nämnden i skrivelse den 20 februari 1962 avgivit förslag angående kvalitetsfrämjande åtgärder för ägg.

Jordbruksnämndens förslag såvitt rör anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område

I sin skrivelse den 25 augusti 1961 hemställde statens jordbruksnämnd, att reservationsanslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, som för innevarande budgetår är uppfört med ett belopp av 133 miljoner kr., skulle höjas med 5 miljoner kr. till 138 miljoner kr. Denna höjning avser prisutjämning på råvaror till livsmedelsindustrin. I skrivelsen den 30 januari 1962 hemställer nämnden, att anslaget för att täcka ökade kostnader för allmänt mjölkpristillägg måtte för innevarande budgetår genom anvisning å tilläggsstat höjas med 5 miljoner kr. samt för nästa budgetår med 5 miljoner kr. utöver nyssnämnda 138 miljoner kr. Anslagsäskandena för budgetåret 1962/63 jämfört med de å riksstaten för budgetåret 1961/62 upptagna beloppen framgår av följande tablå.

	Anslag 1961/62	Förslag 1962/63	Ökning
1. Allmänt mjölkpristillägg	96 500 000	101 500 000	5 000 000
2. Stöd åt odlingen och beredningen av spånadsväxter	700 000	700 000	—
3. Prisutjämning av vissa jordbruksregle- rade råvaror till livsmedelsindustrin ..	35 000 000	40 000 000	5 000 000
4. Diverse kostnader	1 100 000	1 100 000	—
Anslagsbehov (avrundat)	133 000 000	143 000 000	10 000 000

1. Jordbruksnämnden förutsätter, att det allmänna mjölkpristillägget för regleringsåret 1962/63 enligt grunderna för gällande prissättningssystem kommer att per kg mjölkfett i den vid mejerierna invägda mjölken utgå med oförändrat belopp av 74,4 öre. Med ledning bl. a. av de i augusti 1961 tillgängliga uppgifterna om invägningen under senast tilländalupna månader hade nämnden enligt skrivelsen den 25 augusti 1961 beräknat att invägningen under regleringsåret 1962/63 skulle i huvudsak överensstämma med omfattningen under 1960/61. I skrivelsen den 30 januari 1962 upplyser nämnden emellertid, att mjölkinvägningen under de gångna månaderna av regleringsåret 1961/62 visat en starkt stigande tendens. Nu verkställda beräkningar ger enligt nämnden vid handen, att den invägda mjölkkvantiteten under regleringsåret kommer att öka från tidigare beräknade 3 360 000 ton till omkring 3 533 000 ton eller med omkring 5 procent. Ökningen av mjölkinvägningen torde, framhåller nämnden, bl. a. bero på de senaste årens goda tillgång på hemmaodlat foder och därmed följande ökning av mjölkko-beståndet. Nämnden beräknar, att den inträdda ökningen av mjölkproduktionen kommer att bestå jämväl under regleringsåret 1962/63. Det allmänna mjölkpristillägg, som belöper på den nu beräknade mjölkkvantiteten, uppgår till 101,5 miljoner kr. mot tidigare beräknade 96,5 miljoner kr.

2. I fråga om stödet åt odlingen och beredningen av spånadsväxter erinrar jordbruksnämnden bl. a. följande.

Enligt beslut vid 1961 års riksdag angående fortsatt stöd åt lin- och hampberedningen, m. m. (prop. 1961:49; JoU 17) skall kostnaderna för prisstöd till produktionen av spånadslinhalm för beredning av spinnbar fiber fr. o. m. budgetåret 1961/62 icke längre bestridas av anslagsmedel. För stöd åt odlingen av hampa — liksom för viss allmän stödverksamhet på linodlingens område — har däremot enligt nyssnämnda beslut och särskilt riksdagsbeslut angående vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, m. m. (prop. 1961:76; JoU 21) för budgetåret 1961/62 under här ifrågakarande reservationsanslag anvisats en anslagspost av 700 000 kr. Stödet till hampodlingen — att tillgodoföras Gotlands hampodlareförening — har därvid beräknats efter ett oförändrat statligt pristillägg av högst 94,5 öre per kg hampfiber upp till en högsta kvantitet av 720 ton fiber, eller således till högst 680 400 kr. I samband med behandlingen av förenämnda principbeslut angående det fortsatta stödet till lin- och hampodlingen framhöll föredragande departementschefen — i ett av riksdagen utan erinran lämnat uttalande — att departementschefen ej funnit anledning att då föreslå någon ändring av grunderna för det årliga statsstödet till hamphanteringen.

Jordbruksnämnden anmäler, att *Riksförbundet Lin och hampa, producentförening u. p. a.*, i skrift till nämnden den 10 augusti 1961 bl. a. uttalat, att sviterna av den misslyckade hampskörden år 1960 icke helt torde kunna övervinnas under innevarande produktionsår även om ett något bättre prisläge för hampfiber skulle uppstå. Oförändrat stöd för 1962 års hampodling synes enligt riksförbundets mening erforderligt. Förbundet hemställer sålunda, att medel till pristillägg för hampfiber av 1962 års skörd beräknas efter oförändrat 94,5 öre per kg för en total kvantitet på 720 ton spinnbar fiber eller till sammanlagt (avrundat) 680 000 kr.

Riksförbundet Lin och hampa har i sin skrift vidare hemställt, att statsbidrag å 14 000 kr. till bestridande av viss del av förbundets årliga kostnader för tekniska undersökningar och försöksverksamhet måtte utgå även under nästa budgetår. Framställning om oförändrat statsunderstöd med 6 000 kr. har jämväl gjorts av *Sveriges allmänna linodlingsförening*.

Jordbruksnämnden anser sig för egen del, under åberopande av de i propositionen 1961:49 angivna allmänna förhållandena, kunna vitsorda behovet av oförändrat prisstöd till 1962 års hampodling. För innevarande budgetår torde man, såvitt det hittills har varit möjligt att bedöma, kunna räkna med en sådan skörd, att den åtminstone kvantitativt sett kommer att lämna ett tillfredsställande underlag för fortsatt verksamhet vid Gotlands hampodlareförening.

Även de bidrag, som för nästa budgetår har begärts för den tekniska verksamheten m. m. vid Riksförbundet Lin och hampa och av Sveriges allmänna linodlingsförening, har jordbruksnämnden funnit väl motiverade.

I anslutning till det anförda föreslår jordbruksnämnden, att här ifrågakarande anslagspost, i fortsättningen lämpligen benämnd Stöd åt odlingen och beredningen av spånadväxter, för budgetåret 1962/63 beräknas till (680 000 + 20 000 =) 700 000 kr.

3. Ersättning för jordbrukets kostnader för prisutjämning på råvaror

till livsmedelsindustrin i anledning av vissa åtgärder inom EFTA skall enligt beslut vid 1960 och 1961 års riksdagar (senast prop. 1961: 76; JoU 21) tills vidare utgå för choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers, senap, såser, soppor o. d. samt fiskkonserver o. d. Prisutjämningsförfarandet administreras beträffande utbetalningar och kontroll för choklad- och konfektyrvaror samt biscuits och wafers av kontrollstyrelsen och i övrigt av jordbruksnämnden.

I fråga om belastningen under budgetåren 1960/61 och 1961/62 å det till prisutjämning beräknade beloppet anför jordbruksnämnden följande.

Utgifterna för prisutjämnningen under budgetåret 1960/61 hade, såsom framgår av det vid 1961 års vårriksdag meddelade beslutet i ämnet, då beräknats till 27 miljoner kr. Den faktiska medelsåtgången under budgetåret har utgjort 25,4 miljoner kr. och utgifterna för de på budgetåret belöpande prisutjämnningarna blir, enligt vad nu kan konstateras, ca 28,5 miljoner kr., varav något över 4 miljoner kr. faller på de på jordbruksnämnden ankommande utbetalningarna. Nyssnämnda utgifter täcks av budgetårets anslagspost för prisutjämning till livsmedelsindustrin på 25 miljoner kr. och av besparing på andra delar av här ifrågavarande anslag.

Kostnaderna för en prisutjämning inom de förut angivna varuområdena beräknas för innevarande budgetår komma att i stort sett motsvara den tidigare beräknade och anvisade anslagsposten på 35 miljoner kr., även om risk för överskridande föreligger till följd av de höjningar av prisutjämningsbeloppen för olika jordbruksråvaror, som måste företagas vid inträffande höjningar av införselavgifterna på jordbrukets område. Det torde ännu vara för tidigt att avgöra i vad mån sådana höjningar skall kunna motverkas genom den jämkning nedåt av prisutjämningsbeloppen, som med stöd av nu gällande direktiv kan företagas i fall, där det påvisas att prisutjämnningen leder till överkompensation i förhållande till konkurrensförhållandena inom EFTA.

För budgetåret 1962/63 har jordbruksnämnden funnit sig böra räkna med ett medelsbehov till nu ifrågavarande prisutjämningsändamål på sammanlagt ca 40 miljoner kr. Nämnden har därvid utgått från att införselavgifterna på hithörande jordbruksråvaror, till följd av utlösning av spärrregler inom jordbruksregleringen, kommer att ytterligare stiga. En höjning av införselavgifterna med 10 procent medför, enligt vad nämnden anför, en höjning av kostnaderna för prisutjämnningen på över 3 miljoner kr.

Vid de verkställda beräkningarna har, framhåller nämnden, hänsyn inte tagits till de utvidgningar av varuområdet för hithörande prisutjämnningar, som framdeles kan komma att genomföras.

4. Jordbruksnämnden föreslår, att från anslagsposten till diverse kostnader för regleringsåret 1962/63 skall få bestridas utgifter av samma slag som regleringsåret 1961/62.

Från anslagsposten bör sålunda jordbruksnämnden få bestrida utgifterna för det fortsatta stödet åt ullproduktionen i enlighet med principbeslut vid 1959 års riksdag (oförändrat 350 000 kr.) och för ersättning till Svenska mejeriernas riksförening u. p. a. för handhavande av vissa med regleringen av mjölk och mejeriprodukter sammanhängande uppgifter (oförändrat högst 250 000 kr.) samt sådana, efter Kungl. Maj:ts beslut

i varje särskilt fall, oförutsedda utgifter, som mera direkt kan föränledas av den prisreglerande verksamheten (liksom för innevarande regleringsår ett belopp av 500 000 kr.). Av sistnämnda delpost bör Kungl. Maj:t, liksom för budgetåret 1961/62 (prop. 1961: 94; JoU 22) äga anvisa medel för att täcka kostnaderna för de tillfälliga personalförstärkningar vid jordbruksnämnden, som kan bli erforderliga i samband med avgörandet av ansökningar om behovsprövade bidrag till jordbrukare enligt det nya systemet för permanent skördeeskadskydd.

Jordbruksnämndens skrivelse den 21 november 1961 angående införselavgiftsmedlen m. m.

I sin skrivelse den 21 november 1961 lämnar statens jordbruksnämnd dels redogörelser och beräkningar för storleken av införselavgiftsmedlen under regleringsåren 1960/61—1962/63, dels redogörelser och förslag om användningen av sådana medel. I skrivelsen hemställer jordbruksnämnden vidare om förnyelse av bemyndiganden rörande användning av regleringsmedel för viss upplysningsverksamhet och angående användningen av interna regleringsavgifter. I den skrivelse av den 30 januari 1962, som redovisas i följande avsnitt, framlägger jordbruksnämnden bl. a. ytterligare förslag i fråga om införselavgiftsmedlens användning.

Till jordbruksnämndens skrivelse den 21 november 1961 är fogade sammanställningar i ämnet (s. 7—11). I anslutning till dessa anför nämnden i huvudsak följande om införselavgiftsmedlens storlek.

I jämförelse med den preliminära beräkningen för *regleringsåret 1960/61* i jordbruksnämndens skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 november 1960 utvisar de definitiva inkomstsiffrorna en höjning av totalinkomsten med ca 21 miljoner kr. Det totala avgiftsbeloppet utgör sålunda ca 167,6 miljoner kr. Höjningen sammanhänger framför allt med ökning av importen av oljekraftfoder och fettvaror samt av nötkött och hästkött.

Beräkningarna för *regleringsåret 1961/62* bygger på de hittills under året gällande avgiftssatserna med vissa för de sista månaderna antagna höjningar till följd av utlösning av den s. k. inkomstregeln. En väsentlig ökning av införselavgiftsmedlen beräknas uppkomma jämfört med de uppskattningar, som gjordes i skrivelsen den 22 november 1960. Inkomstökningen sammanhänger till stor del (ca 32 miljoner kr.) med kvalitetsbristerna hos 1961 års brödsädsskörd, vilka ger anledning förvänta en ökning av brödsädsimporten. Vidare förutses fortsatt stegring av importen av nötkött och hästkött, vilket medför en ökning av införselavgifterna med ca 22 miljoner kr. 1961 års goda sockerskörd och kvarliggande lager från den ännu bättre sockerskörden under år 1960 beräknas däremot föränleda en minskning av importen av socker jämfört med vad som antogs vid beräkningar i november 1960, varför införselavgifterna på sockerområdet nu beräknas till ett ca 8 miljoner kr. lägre belopp än vid nämnda tillfälle. Till följd av bl. a. det goda utfallet av 1961 års fodersädsskörd har vidare nu beräknats en mindre import av vissa fodermedel än tidigare, motsvarande ett avgiftsbortfall på ca 12 miljoner kr.

Införelavgifter på jordbruksregleringens område jämte utbetalning av sådana medel under regleringsåret 1960/61

Avgiftsbelagda importvaror	Avgiftsmedel (med avdrag för restitutioner), belöpande på import under regleringsåret 1/9 1960—31/8 1961 (socker 1/5 1960—30/4 1961) 1 000 kr.	Av regleringsåret 1960/61 influtna och inbalanserade avgiftsmedel har under regleringsåret utbetalats	
		1 000 kr.	till
1	2	3	4
Brödsäd (vete och råg) samt mjöl och gryn därav	31 446	25 000 2 500	Föreningen Svensk spannmålshandel för prisreglering för brödsäd Lantbruksstyrelsen för täckande av 1960 års skördeskador
Ärter och bönor (för människoföda) samt hampfrö	1 244	—	
Fodersäd och andra fodermedel (samt malt)	34 985	12 000 5 000 3 242 7 500 10 000	Sveriges export- och importförening för ägg för prisreglering för ägg och äggprodukter Föreningen Svensk kötthandel för prisreglering för kött och fläsk m. m. Föreningen Svensk spannmålshandel för stödköp av fodersäd Svenska mejeriernas riksförening för prisreglering på mejeriområdet Lantbruksstyrelsen för täckande av 1960 års skördeskador
Matpotatis samt mjöl, gryn och flingor av potatis	4 717	50 700	Svensk matpotatiskontroll Sveriges potatisodlares riksförbund, bidrag för effektivisering av matpotatisodlingen m. m.
Stärkelse och stärkelseprodukter	2 085	1 470	Sveriges stärkelseproducenters förening för prisreglering på fabrikspotatisområdet
Råsocker, sockerraffinad (även sockerkulör), sirap och sockerbetor	15 960	17 350 752	Svenska sockerfabriks AB att användas för pristillägg på sockerregleringens område Överföring till fettclearingkassan för reglering av sockerregleringens skuld
Fettråvaror och fettvaror	32 982	30 000 3 200	Föreningen Sveriges oljeväxtintressenter för täckande av förluster i samband med inlösen av svenskt oljeväxtfrö Lantbruksstyrelsen för täckande av 1960 års skördeskador
Mjolk- och mejeriprodukter	6 502	3 055 2 800 94	Svenska mejeriernas riksförenings regleringskassa för prisreglering på mejeriområdet Lantbruksstyrelsen för täckande av 1960 års skördeskador Veterinärstyrelsen för kostnader för kontrollen å uppvärmning av mjölk och gräddede m. m.
Slaktvaror (samt slaktdjur; ej fjäderfä)	35 522	15 735 6 576 699 1 500 30	Föreningen Svensk kötthandel för prisreglering för kött och fläsk Lagringsbidrag och frysrabattering m. m. Bidrag för slakt av smågrisar Lantbruksstyrelsen för täckande av 1960 års skördeskador Veterinärstyrelsen för täckande av kostnader vid importkontroll av animala livsmedel

1	2	3	4
		— 21	Veterinärstyrelsen återbetalning av outnyttjade medel för kostnader vid importkontroll
Ägg och äggprodukter m. m., samt fjäderfäkött	2 147	—	
Summa för samtliga avgifter	167 590	149 232	
Ränteinkomster å hos jordbruksnämnden inestående införselavgiftsmedel	2 299		
Summa	169 889		

Förändringar i de beräknade beloppen av inflytande införselavgiftsmedel kan givetvis komma att inträffa längre fram under regleringsåret, beroende bl. a. på att andra utlösningar av spärregler än den förut nämnda kan förändringar i olika riktningar av nu gällande avgiftssatser.

Beräkningarna för *regleringsåret 1962/63* bygger i huvudsak på de avgiftssatser, som i november 1961 gäller »mellan prisgränserna», med vissa antagna tillägg i anledning av utlösning av inkomstregeln i början av 1962 och i början av 1963. Importkvantiteterna har beräknats under förutsättning av normala skörde- och marknadsförhållanden. Även beräkningen av inkomsterna av fodermedelsavgifterna — vilka är rörliga — bygger på förutsättningen av normala skörde- och marknadsförhållanden.

I fråga om införselavgiftsmedlens användning anför jordbruksnämnden i huvudsak följande.

I kolumn 3 av sammanställningen för *regleringsåret 1960/61* redovisas de belopp, som jordbruksnämnden under regleringsåret utbetalat av influtna eller till regleringsåret inbalanserade införselavgiftsmedel. Av de för året tillgängliga införselavgifterna har 10 miljoner kr. tagits i anspråk för bidrag med anledning av 1960 års skördeskadorna (prop. 1961: 34, s. 29). Till ändamål utanför den egentliga prisregleringen på jordbrukets område har av 1960/61 års införselavgifter, utöver nyss nämnt belopp av 10 miljoner kr., tagits i anspråk följande belopp, nämligen 750 000 kr. för effektivisering av matpotatisodlingen m. m., 50 000 kr. till SMAK för upplysningsverksamhet på matpotatisområdet och 30 000 kr. för att täcka veterinärstyrelsens kostnader vid importkontroll av animala livsmedel.

Av det totala inkomstbeloppet om ca 167,6 miljoner kr. har således tillhoppa 10 830 000 kr. tagits i anspråk för annat ändamål än egentlig jordbruksregleringsverksamhet. Sammanlagt 93 miljoner kr. av de för regleringsåret 1960/61 influtna införselavgiftsmedlen har i enlighet med givna bestämmelser och efter en i samråd med förhandlingsdelegationen fastställd plan fördelats mellan de olika regleringsorganisationerna på sätt som framgår av sammanställningen å s. 11. (Införselavgifterna för arter och bönor samt för fodermedel har dock ännu ej definitivt fördelats.) Av återstoden av totalbeloppet eller således (167,6 — 10,83 — 93,0 =) 63,8 miljoner kr., hänför sig ca 28 miljoner kr. till införselavgifter för en brödsädsimport, som kvantitativt uppvägs av export av brödsäd. För denna export har av regleringsmedel lämnats bidrag med högre belopp än som influtit i införselavgift vid importen. I den i mars 1959 utförda inkomstberäkning, som ligger till grund för 93-miljonersramen, ingår för fodermedelsavgifter ett belopp av 21,5 miljoner kr. Utöver detta belopp har under regleringsåret 1960/61 i fodermedelsavgifter influtit ca 13,5 miljoner kr.

Införelavgifter på jordbruksregleringens område under regleringsåren 1961/62 och 1962/63

(Tecknet • är utsatt i uppgiftskolumnerna för varugrupper, där inflytande avgiftsmedel beräknas inte uppgå till 10 000 kr.)

Avgiftsbelagda importvaror	Regleringsåret 1/9 1961—31/8 1962 (socker 1/5 1961—30/4 1962)			Regleringsåret 1/9 1962—31/8 1963 (socker 1/5 1962—30/4 1963)		
	Beräknad import ton	Antagen införelavgift kr. per 100 kg	Avgiftsmedel, som beräknas inflyta för importen (med avdrag för restitutioner) 1 000 kr.	Beräknad import ton	Antagen införelavgift kr. per 100 kg	Avgiftsmedel, som beräknas inflyta för importen (med avdrag för restitutioner) 1 000 kr.
1	2	3	4	5	6	7
Brödsäd samt mjöl och gryn därav:						
vete	100 000	19.25	19 250	10 000	21.10	2 110
råg	75 000	19.25	14 437	.	.	.
övriga slag
Ärtor och bönor (för människoföda) samt hampfrö:						
bönor	2 000	31.40	628	2 000	34.35	687
ärter	2 000	9.55	191	1 000	10.45	104
hampfrö	500	31.40	157	500	34.35	172
Fodermedel (samt malt):						
korn, havre, sorghum (även i form av mjöl o. dyl.) och sockersnitsel	1 000	2	20	150 000	2-10	14 200
kli				50 000	7	3 500
majs	30 000	17	5 100	30 000	10	3 000
oljekraftfoder	175 000	9	15 750	150 000	7	10 500
malt	4 000	20.80	832	4 000	20.80	832
hömjöl	7 000	3	210	7 000	3	210
övriga (bl. a. melass)	3 000	3.35	100	10 000	4.50	450
Summa			22 012			32 692
Potatis:						
matpotatis (ej nyskördad, tullbelagd)	35 000	11.45	4 007	35 000	12.50	4 375
mjöl, gryn och flingor av potatis	1 000	71.35	713	1 000	78.15	781
Stärkelse och stärkelseprodukter:						
vete-, ris- och potatisstärkelse	300	36.50	109	300	40	120
andra slag av stärkelse; maniok- och arrowrot samt diverse stärkelsehaltiga slag av mjöl, gryn och flingor	4 000	54.45	1 928	4 000	59.60	1 213
druv- och stärkelsesocker	1 000	69.35	1 543	1 000	75.95	1 609
dextrin, glättmedel m. m.	3 000	42	1 860	3 000	42	1 860
Summa			3 440			3 723
Socker m. m.:						
råsocker
sockerraffinad (även sockerkulör)	30 000	38.50	11 550	30 000	40	12 000
sirap	1 000	34.50	345	1 000	36	360
sockerbetor
Summa			11 895			12 360

1	2	3	4	5	6	7
Fettråvaror och fettvaror	65 000	46	*28 000	65 000	51	*31 000
Mjölk- och mejeriprodukter:						
hårdost och dessertost	7 500	90	6 750	7 500	98	7 350
mesost	60	30	18	60	34	20
smältost						
torrmjök	150	170	255	150	187	280
övriga slag (mjölk, grädde, smör, glass m. m.)			677			750
Summa			7 700			8 400
Slaktvaror (samt slaktdjur; ej fjäderfä):						
kalvkött (ostyckat) ..	3 000	165	4 950	3 000	181	5 430
annat nötkött (ostyckat)	8 000	172	13 760	8 000	188	15 040
fläsk (ostyckat)						
hästkött (ostyckat) ..	6 000	121	7 260	6 000	132	7 920
färkött (ostyckat) ..	600	190	1 140	600	210	1 260
charkuterivaror, organ, styckningsdetaljer (bl. a. salt hästkött) och konserver ..			18 850			20 680
övriga slag (levande djur m. m.)			340			370
Summa			46 300			50 700
Ägg och äggprodukter m. m.:						
fjäderfäkött	400	150	600	400	165	660
levande fjäderfä	22	680	150	22	750	165
ägg och övriga slag	1 010	134	1 350	1 010	146	1 475
Summa för samtliga avgifter			160 830			149 404
Ränteinkomster å hos jordbruksnämnden innesående införelavgiftsmedel			2 000			2 000
Summa			162 830			151 404

¹ För restitutioner har avdragits: för maniok- och arrowrot m. m. 250 000 kr., för druv- och stärkelsesocker 150 000 kr. och för dextrin m. m. 400 000 kr.

² För regleringsbidrag och restitutioner i övrigt har avdragits ca 2 000 000 kr.

De nyssnämnda intäktsbeloppen om 28 och 13,5 miljoner kr. har inte inneburit något nettotillskott för jordbruket, enär de motsvaras av utgiftsökningar av minst samma storlek för regleringsföreningarna eller för de enskilda jordbrukarna. Av avgiftsintäkterna för regleringsåret 1960/61 har vidare ca 0,8 miljoner kr. av införelavgifterna för socker och sockerprodukter avförts som avbetalning på sockerregleringens skuld till fettclearingkassan. Av odisponerade införelavgiftsmedel för regleringsåret 1960/61 återstår således att redovisa ett belopp av (63,8 — 28,0 — 13,5 — 0,8 =) 21,5 miljoner kr. Jordbruksnämnden avser att framdeles, efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation, återkomma med förslag till användning av nämnda belopp.

Plan för fördelning av införselavgiftsmedlen för import under regleringsåren 1960/61 och 1961/62 inom en totalram av 93 miljoner kr.

Avgiftsbelagda importvaror	Avgiftsmedlen fördelas till	Fördelning för regleringsåret 1960/61	Fördelningsplan för regleringsåret 1961/62 preliminärt
		1 000 kr.	1 000 kr.
1	2	3	4
Brödsäd samt mjöl och gryn därav	Svensk spannmålshandel	3 446	7 700
Potatis	Sveriges stärkelseproducenters förening	2 400	2 400
Stärkelse och stärkelseprodukter	Sveriges stärkelseproducenters förening	2 085	1 700
Socker och sockerprodukter	Svenska sockerfabriks AB	15 208	14 000
Fettvaror	Sveriges oljeväxtintressenter	21 000	21 000
Mjolk- och mejeriprodukter	Svenska mejeriernas riksförening	4 000	4 000
Slaktvaror samt slaktdjur	Svensk kötthandel	20 714	19 000
Fjäderfäkött	Sveriges export- och importförening för ägg	701	300
Ägg och övriga slag	Sveriges export- och importförening för ägg	1 446	900
Ärter och bönor	Sveriges export- och importförening för ägg	500	
Fodermedel (samt malt)	Svensk kötthandel	21 500	22 000
	Svenska mejeriernas riksförening		
		93 000	93 000

Införselavgiftsmedlen för *regleringsåret 1961/62* tillgodoförs, inom ramen för av Kungl. Maj:t meddelade bemyndiganden, successivt de av riksdagen för *regleringsåret* fastställda ändamålen. Den preliminära fördelningsplanen för de under *regleringsåret* — inom en totalram av 93 miljoner kr. — inflytande avgiftsmedlen, som jordbruksnämnden upprättat, framgår av tablån på denna sida. Beloppet på 22 miljoner kr. av avgifter för fodermedel samt ärter och bönor är avsett att fördelas efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation. Vid uppgörandet av fördelningsplanen har nämnden utgått från att för fördelning inom 93-miljonersramen inte skall upptas de införselavgifter av fodermedel, som inflyter utöver våren 1959 beräknad ram av ca 21,5 miljoner kr., eller för importerad brödsäd m. m., som motsvaras av utbytesexport. I sin skrivelse den 30 januari 1962 har nämnden beräknat dessa avgifter till sammanlagt 34,1 miljoner kr.

De för *regleringsåret 1962/63* inflytande införselavgiftsmedlen berörs av en till nämnden från veterinärstyrelsen inkommen framställning om anslag av införselavgiftsmedel för att på motsvarande sätt som under *regleringsåret 1961/62* (IX ht 1961/62 s. 85; prop. 1961: 76 s. 47 f.) täcka styrelsens kostnader under budgetåret 1962/63 vid importkontroll av animala livsmedel (30 000 kr.) och av de stalliga kostnaderna för kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde (100 000 kr.). Jordbruksnämnden har för sin del funnit sig böra avstyrka en fortsatt användning av införselavgiftsmedel till dessa ändamål. I övrigt bör, såvitt nämnden nu kan bedöma, de för *regleringsåret 1962/63* inflytande införselavgiftsmedlen få användas på samma sätt som motsvarande avgiftsmedel för innevarande *regleringsår*.

I anslutning till vad härutinnan medgivits för innevarande regleringsår hemställer jordbruksnämnden i detta sammanhang om bemyndigande att för regleringsåret 1962/63 medge vederbörande regleringsföreningar att av införselavgiftsmedel och andra regleringsmedel använda sammanlagt 1 miljon kr. för upplysningsverksamhet inom föreningarnas intresseområden.

Beträffande användningen av sådana avgiftsmedel, som under regleringsåret 1962/63 inflyter genom upptagande av interna regleringsavgifter inom jordbruket (förmalningsavgifter, oljekraftfoderavgifter, tillverkningsavgifter för vissa produkter av potatis, m. m., utjämningsavgifter för mjölk och mejeriprodukter samt slaktdjursavgifter) och av motsvarande kompensationsavgifter, föreligger enligt jordbruksnämndens mening inte anledning att f. n. föreslå någon ändring i förhållande till vad som nu gäller. Nämnden hemställer sålunda, att de bemyndiganden, som nämnden erhållit för hithörande avgiftsmedel under innevarande regleringsår, måtte utan ändring förnyas för avgiftsmedlen under nästkommande regleringsår.

Jordbruksnämndens framställning den 30 januari 1962 i vissa frågor rörande jordbruksregleringen m. m.

Överföring av vissa varor till jordbruksregleringen

Jordbruksnämnden erinrar om att nämnden i skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 februari 1961 efter begäran av föreningen Svensk spannmålshandel framlade förslag om att till jordbruksregleringen överföra varugruppen makaroner, spagetti och liknande produkter samt de varuslag, som kan sammanfattas under beteckningen kakmix.

Vad beträffar den tidigare behandlingen av frågan om makaroner, spagetti och liknande produkter anför jordbruksnämnden följande.

Efter godkännande av jordbrukets förhandlingsdelegation föreslog nämnden redan våren 1959 i samband med den s. k. sexårsuppgörelsen en överföring av dessa varuslag till jordbruksregleringen. Föredragande departementschefen fann dock inte anledning biträda förslaget med hänsyn till att riksdagen så sent som 1958 beslutat om gränsdragningen mellan införselavgiftsbelagda, resp. tullbelagda importvaror (prop. 1959: 147, s. 52). I stället genomfördes från den 1 september 1959 en tullhöjning till 35 kr. per dt, vilket vid då gällande införsel- och kompensationsavgift på mjöl (25:40 kr/dt) svarade mot avgiftsbelastningen. Avgiftshöjningar i samband med utlösning vid olika tillfällen av jordbruksavtalets spärregler medförde emellertid, att avgiftsbelastningen på råvarorna ganska snart blev högre än tullskyddet. För att den inhemska makaroniindustrins konkurrensläge härigenom inte skulle bli försämrat, lämnade nämnden denna industri viss restitution av förmalningsavgift (vid användning av importmjöl kompensationsavgift). Restitutionsförfarandet genomfördes, framhåller nämnden, med godkännande av föreningen Svensk spannmålshandel, för vars regleringsverksamhet dessa avgiftsmedel är avsedda, under förbehåll att anordningen endast skulle bli tillfällig i avvaktan på att produkterna överfördes till jord-

bruksregleringen. I anslutning härtill framlades det nyssnämnda förnyade förslaget om sådan överföring, vilket dock inte föranledde någon Kungl. Maj:ts åtgärd, sedan föredragande departementschefen avstyrkt detsamma och uttalat, att de inhemska tillverkarna även i fortsättningen tills vidare borde erhålla avgiftsrestitution.

Jordbruksnämnden anmäler nu, att föreningen Svensk spannmålshandel i skrivelse till nämnden den 26 januari 1962 bl. a. påpekat, att avgiftsbelastningen på den vid makaronitillverkning använda råvaran efter den avgiftshöjning, som genomfördes i samband med 3-procentregelns utlösning i slutet av december 1961, blivit så stor att inte ens en restitution av hela förmalningsavgiften — motsvarande 7 kr. 25 öre per dt makaroner — skulle vara tillräcklig för att återvinna pariteten mellan tullsats och avgifter. Föreningen uttrycker dessutom — liksom man gjort i tidigare framställningar — den uppfattningen att restitution av förmalningsavgift är en principiellt oriktig utväg för att reglera industrins konkurrensförhållanden gentemot utländska tillverkare.

Jordbruksnämnden bestyrker för sin del de av föreningen lämnade uppgifterna. Nämnden redovisar i följande tablå utvecklingen sedan sommaren 1960 av avgiftsbelastningen per deciton makaroner, varvid som jämförelse även medtagits förhållandena den 1 september 1959, då förutnämnda tullhöjning genomfördes.

	sept. 1959	aug. 1960	dec. 1960	mars 1961	nov. 1961	jan. 1962
Avgiftsbelastning	35: 15	41: 25	37: 70	39: 30	41: 85	45: 90
Tull	35: 00	35: 00	35: 00	35: 00	35: 00	35: 00
Negativt tullskydd	0: 15	6: 25	2: 70	4: 30	6: 85	10: 90
Restitution	—	6: 00	2: 50	4: 00	6: 50	7: 25
Därefter felande skydd	0: 15	0: 25	0: 20	0: 30	0: 35	3: 65

Nämnden framhåller att tabellen visar, att den inhemska makaroniindustrins konkurrensläge f. n. — trots att restitution lämnas för *hela* förmalningsavgiften (med undantag av den del som avser skördeskadeavgift) — är 3 kr. 50 öre per dt sämre än vad som förutsattes vid tullhöjningen år 1959.

Nämnden erinrar vidare om att den redan i tidigare sammanhang hävdad, att makaronivarorna i sin egenskap av relativt lågförädlade spannmålsprodukter bör jämföras med mjöl, vilken vara nu ingår i jordbruksregleringen. Om makaronivarorna bibehålls utanför jordbruksregleringen, skulle i nuvarande läge erfordras en tullhöjning av minst 10 kr. per dt (d. v. s. till 45 kr./dt) för att återställa 1959 års gränsskydd. Man torde enligt nämnden kunna befara, att läget efter en snart väntad utlösning av inkomstregeln ytterligare försämras. Nämnden föreslår därför, att till tulltaxenummer 19.03 hänförliga varor — makaroner, spagetti och liknande produkter — från den 1 juli 1962 överförs till jordbruksregleringen och att avgiftsbeläggning vid import därefter sker enligt samma grunder som gäller, när avgifter för mjöl av vete och råg fastställs.

Nämnden upplyser, att importen under de tre senaste åren under tull-

taxenummer 19.03 (makaroner m. m.) varit 501 ton år 1959, 752 ton år 1960 och 689 ton år 1961, vilket med nuvarande tullsats innebär, att tullinkomsterna uppgått till resp. 175 000, 263 000 och 241 000 kr. Den föreslagna överföringen skulle sålunda enligt nämndens mening vara ur tullinkomstsynpunkt oväsentlig. Den inhemska tillverkningen av hithörande varor har under regleringsåret 1960/61 enligt inkomna restitutionsanspråk uppgått till 5 716 ton. För den berörda industrin är sålunda enligt nämndens uppfattning denna fråga av större betydelse.

Vad beträffar s. k. k a k m i x erinrar jordbruksnämnden om att föredragande departementschefen i anledning av nämndens framställning i februari 1961 uttalade, att ytterligare erfarenheter av utvecklingen borde avväntas (prop. 1961: 76, s. 42). Vidare anmäler nämnden, att föreningen Svensk spannmålshandel i sin förenämnda skrivelse den 26 januari 1962 påvisat den väsentliga försämring av gränsskyddet för dessa varor, som inträffat sedan föregående år genom att införselavgifterna för i kakmix ingående råvaror till följd av spärregelutlösningar höjts. Medan tullsatsen för kakmix, som vanligen uteslutande består av prisreglerade jordbruksvaror, endast är 20 procent, är avgiftsbelastningen för däri ingående råvaror (inklusive varuskatten på socker) numera omkring 80 procent mot 67 procent vid motsvarande tid år 1961.

Även om någon mera påtaglig ökning av importen ännu inte inträtt, föreligger enligt jordbruksnämndens uppfattning — särskilt efter de i december 1961 beslutade och vid nästa utlösning av inkomstregeln inträdande ytterligare höjningarna av införselavgifterna — betydande risk för att importen kan komma att stegras, om åtgärder i syfte att utjämna konkurrensförhållandena inte nu vidtas. Nämnden finner denna sin uppfattning vidare bestyrkt av det förhållandet, att åtminstone ett ledande svenskt företag inom denna bransch uttalat så starka farhågor för en skärpning av den utländska konkurrensen, att företaget överväger att flytta sin tillverkning av kakmix till något av våra grannländer, om inte en jämvikt i konkurrensförhållandena snarast kan åstadkommas. En sådan utveckling skulle enligt nämndens mening ovedersägligen bli av betydelse för avsättningen av jordbruksprodukter av inhemska odling. Den inhemska tillverkningen av kakmix uppgår nämligen till omkring 4 000 ton konsumentförpackad vara och omkring 2 000 ton för storförbrukare och bagerinäringen avsedda produkter. Nämnden erinrar även om att den i sin framställning i februari 1961 i samma fråga påvisade, att problemet inte lämpligen kan lösas genom en höjning av tullsatsen, när stora variationer i kakmixernas råvarusammansättning kan förekomma och införselavgifterna för de ingående råvarorna inte är procentuellt lika.

Den lämpligaste åtgärden skulle därför enligt jordbruksnämndens uppfattning vara, att till jordbruksregleringen överföra dessa produkter, vilka är att betrakta som mycket lågförädlade halvfabrikat av jordbruksprodukter, och att i likhet med vad som sker beträffande vissa andra produkter av livsmedelsindustri i stället för tull utta införselavgift, beräknad på grund-

val av de avgifter som gäller för de i blandningen ingående jordbruksvarorna.

I samband med nyssnämnda spörsmål behandlar jordbruksnämnden även frågan om att införa gränsskydd för den tullfria produkten *hundbröd* (hundkex). I fråga om den tidigare behandlingen av denna vara ur tullsynpunkt m. m. anför nämnden bl. a. följande.

Enligt ett av Kungl. Maj:t den 5 maj 1961 meddelat beslut lämnades en av den svenska ensamtillverkaren AB Tengens hundbrödsfabrik gjord framställning i ämnet utan åtgärd. I skrivelse till jordbruksnämnden den 12 juni 1961 har bolaget ånyo gjort framställning i syfte att få ett gränsskydd för den inhemska produktionen av hundbröd.

I den tulltaxa, som gällde före ingången av år 1959, var varuslaget hundbröd under en lång följd av år upptaget under särskilt tulltaxenummer (133) med tull, vilken åtminstone sedan år 1950 varit 20 öre för kg. I den från ingången av år 1959 gällande tulltaxan med statistisk varuförteckning är hundbröd, vilket där är åsatt stat. nr 23.07.100, upptaget med tullfrihet. Varuslaget är, liksom de till stat. nr 23.07.901 och 902 hörande varuslagen »vitamin- och mineralfodermedel, som ej innehålla tormmjölk», undantaget från de varor, som omfattas av förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. Alla övriga varuslag under tulltaxenr 23.07 »Fodermedel med tillsats av melass eller socker; andra beredda fodermedel» faller däremot under den gällande jordbruksregleringen. Borttagandet av gränsskyddet för hundbröd bygger uppenbarligen på ett ställningstagande av 1952 års tulltaxekommitté, som beträffande detta varuslag anförde: »Vad beträffar det för närvarande tullbelagda hundbrödet, som är en obetydlig artikel, har kommittén icke funnit något tullskydd påkallat.»

Beträffande de svårigheter, som till följd av att gränsskyddet borttagits, inträtt för den inhemska tillverkningen av hundbröd har AB Tengens hundbrödsfabrik anfört följande.

»Låt vara att hundbrödet i stort sett är en 'obetydlig artikel'. För *mig* är den emellertid högst betydande. Trots att mitt företag redan då — liksom allt fortfarande — är det enda här i landet, som tillverkar hundbröd för avsalu, var jag icke satt i tillfälle att yttra mig i ärendet. Jag visste ju i själva verket inte vad som hänt förrän hösten 1960, då en del av mina kunder meddelade mig, att de icke längre vore intresserade av min vara, eftersom de kunde köpa billigare importerad.

Mitt hundbröd (hundkex) består uteslutande av svenska jordbruksprodukter, nämligen till ca 80 % av cerealieprodukter (huvudsakligen vetemjöl av högsta kvalitet samt samsikt av vete o. råg) och 20 % köttfodermjöl. I vissa typer ingår något fiskmjöl samt tormmjölk. På grund av de införselavgifter, som jordbruksnämnden för genomförande av sin prisreglerande verksamhet på jordbruksområdet infört för mjöl, kli och spannmål, ha mina råvarukostnader för hundbrödsberedningen stigit i sådan grad, att det icke längre är möjligt att konkurrera med hundbröd, som importeras från länder, som ha betydligt lägre råvarukostnader och även i övrigt lägre framställningskostnader. Någon införselavgift å hundbröd finnes icke heller, och det har upplysts att jordbruksnämnden för närvarande saknar befogenhet att föreskriva dylik avgift.

Följande siffror ge en bild av importen och importpriserna under de tre senaste åren, alltså 1958, då en tull av 20 kr/dt fanns, och åren 1959 och 1960, under vilka min hantering icke längre åtnjutit något skydd mot utländsk konkurrens. Enligt officiell handelsstatistik:

År	Importkvantitet	Importvärde	kg. pris	imp. pris
1958	19 000 kg	33 000 kr.	1,74 kr.	1,94 kr.
1959	21 000 »	33 000 »	1,57 »	1,57 »
1960	28 000 »	47 000 »	1,68 »	1,68 »

Siffrorna visa importens relativt stora ökning samt även den betydande nedgången i det importpris, som jag har att ur konkurrenssynpunkt räkna med. Det ligger i sakens natur, att jag under de förhandenvarande förhållandena — importvaran tillverkad av råvaror, för vilka gälla världsmarknadspriser och även i övrigt lägre framställningskostnader, min vara av råvaror, som starkt fördyrats genom införselavgifter — icke har möjlighet att stå mig i konkurrensen.»

Bolagets årstillverkning uppger jordbruksnämnden till ca 60 000 kg och dess årskapacitet till ca 100 000 kg. I fråga om sin tillverkningskalkyl har bolaget upplyst nämnden bl. a., att råvarukostnaden motsvarar inemot 40 procent av tillverkningskostnaden.

Jordbruksnämnden instämmer i vad tillverkaren anfört angående behovet av importskydd för varuslaget hundbröd med hänsyn till jordbruksregleringens inverkan på råvarukostnaderna. Nämnden förordar därför, att varuslaget hundbröd överförs till jordbruksregleringen och att sålunda, med undantag för de förut angivna slagen av vitamin- och mineralfodermedel, samtliga de under tulltaxenummer 23.07 fallande varuslagen kommer att omfattas av förordningen 1956: 401. För hundbröd bör i sådant fall, efter nämndens bestämmande, få uttas rörlig införselavgift med belopp, som i princip avpassas efter avgiftsbelastningen på däri ingående viktigare jordbruksråvaror.

EFTA-frågor

Jordbruksnämnden erinrar om att den i tidigare sammanhang framhållit, att problem för jordbruket i samband med tillämpningen av EFTA-konventionen kunde tänkas uppkomma dels genom avgiftsavtrappningens inverkan på jordbruksregleringens inkomster av införselavgifterna för vissa jordbruksreglerade produkter, vilka enligt konventionen hänförs till industrisektorn (glass, äggalbumin, dextrin m. m.), dels genom försämrade avsättning av jordbruksråvaror för dessa jordbruksreglerade produkter och för vissa icke jordbruksreglerade produkter i samband med att de svenska livsmedelsindustrierna på området erhåller minskat importskydd. Vidare erinrar nämnden om att det enligt departementschefens uttalande i prop. 1961: 76 (s. 53) borde ankomma på jordbruksnämnden att — om ett mera påtagligt inkomstbortfall för jordbruket till följd av EFTA-konventionen framdeles skulle uppträda — uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag, som kunde läggas till grund för nämndens överläggningar i ämnet

med jordbrukets förhandlingsdelegation. Vad särskilt gäller *dextrin, stärkelseklister o. d. samt vissa andra stärkelsehaltiga produkter, såsom appeturmedel och kärnbindemedel*, vilka varor enligt EFTA-konventionen hänförs till industrisektorn, föreslogs i prop. 1961: 76, att under regleringsåret 1961/62 liksom under regleringsåret 1960/61, i den mån för fabrikspotatisregleringen disponibla medel — införsel- och kompensationsavgifter för stärkelseprodukter m. m. — skulle visa sig otillräckliga för den erforderliga särskilda prisutjämnningen till förmån för de inhemska tillverkarna av dextrin o. d., Kungl. Maj:t skulle, i avvaktan på slutlig reglering, härför förskottsvis få disponera influtna eller inflytande, för andra beslutade ändamål inte behövligen införselavgiftsmedel för potatis. Dessa förslag lämnades utan erinran från riksdagens sida.

Med hänsyn till importutvecklingen under innevarande regleringsår beräknar jordbruksnämnden, att de inkomstbortfall och förluster för jordbruket, som kan ha uppstått i samband med tillämpningen av EFTA-konventionen, med undantag för stärkelsevarorna, uppgår till förhållandevis små belopp. Från föreningen Sveriges stärkelseproducenters sida har man emellertid, upplyser nämnden, liksom tidigare ansett, att med slutlig redovisning och reglering av föreningens kostnader i samband med tillämpningen av EFTA-konventionen lämpligen kan anstå. På grund härav och med hänsyn till att man inte nu kan bedöma verkan av den ytterligare avgiftsavrappning, som i enlighet med prop. 1962: 22 torde komma att ske inom EFTA den 1 mars 1962, har nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation varit ense om att frågan om en slutlig reglering av nu ifrågavarande förluster lämpligen bör få anstå ytterligare någon tid. Emellertid bör enligt nämndens mening det åt Kungl. Maj:t lämnade bemyndigandet att under vissa förutsättningar under regleringsåret 1961/62 förskottsvis disponera införselavgiftsmedel för potatis till särskild prisutjämnning till förmån för de inhemska tillverkarna av dextrin o. d. gälla även fortsättningsvis.

Jordbruksnämnden berör även vissa problem, som aktualiserats av en svensk tillverkare av *kärnbindemedel*, AB Kabi. Detta bolag har i ansökan till nämnden framhållit bl. a. följande.

Vissa råvaror, som nu används eller kan användas vid kärnbindemedelstillverkning — bl. a. veteeftermjöl eller vetemjöl — är belastade fullt ut av i Sverige utgående förmalnings- och införselavgifter. Samtidigt konstateras av bolaget, dels att kostnaden för motsvarande råvara i utländska, med de svenska konkurrerande produkterna endast utgör det vid varje tillfälle gällande världsmarknadspriset, dels att kärnbindemedel inom EFTA är hänfört till industrivarorna, varav följer att tullen på varan gentemot EFTAländerna successivt avtrappas. Dessa omständigheter kommer enligt bolaget att tvinga detta till att lägga ned tillverkningen, därest ändring inte sker. I syfte att undgå en sådan utveckling har företaget anhållit om att direkt eller indirekt bli befriat från att vid sin tillverkning av kärnbindemedel erlægga på veteeftermjöl eller vetemjöl utgående import- och förmalningsavgifter. Samtidigt har understrukits, att tillverkningen kräver särskild teknisk sakkunskap och att produkterna är oundgängligen nödvändiga i verksamheten vid alla landets stålgljuterier.

Jordbruksnämnden upplyser i samband härmed, att det från överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap angivits som ett bestämt önskemål, att den svenska produktionen av kärnbindemedel upprätthålls. Enligt vad nämnden under hand inhämtat från AB Kabi ombesörjer detta omkring 50 procent av den inhemska produktionen, under det att resten av den svenska tillverkingen är fördelad på två andra företag. Sammanlagt torde inom landet per år tillverkas omkring 2 000 ton kärnbindemedel av här ifrågakommande slag. Omkring hälften av råvaruåtgången anges vara vetemjöl och veteeftermjöl.

Jordbruksnämnden anser, att man beträffande den svenska kärnbindemedelsindustrin — liksom skett i fråga om vissa andra industrier, som framställer på jordbruksvaror baserade förädlingsprodukter, för vilka gränsskyddet trappas av enligt EFTA-reglerna — bör söka åvägbringa en begränsning av råvarukostnaden.

Jordbruksnämnden har i första hand undersökt, huruvida inte en prisreducering för råvaran lättast skulle kunna åstadkommas och administreras, om industrin ginge över till att använda stärkelse som råvara i stället för vetemjöl eller veteeftermjöl. Därvid har dock framkommit, att av tekniska skäl en högre inblandning av potatisstärkelse än med 20 procent inte torde kunna ifrågakomma. Det har dessutom enligt nämnden visat sig, att pris skillnaden mellan vetemjöl och stärkelse är alltför stor. F. n. är nämligen det internationella priset på potatisstärkelse 70 à 75 kr. per dt, vilket motsvarar ett pris i Sverige på i runt tal 110 kr. per dt. Samtidigt uppges kärnbindemedelsindustrin erlagga ungefär 55 kr. per dt för mjöl av vete.

För att nå det avsedda syftet har jordbruksnämnden under dessa förhållanden funnit nödvändigt att söka åstadkomma en prisreducering för vete och veteeftermjöl. Denna har dock ansetts böra anknytas till avtrappningen av gränsskyddet åt kärnbindemedel, såtillvida att de avgifter, som belastar mjölet reduceras med en mot denna avtrappning svarande procentsats. Om man bortser från den ytterligare avtrappningen fr. o. m. den 1 mars 1962 innebär detta i dagens läge, att avgiftsbelastningen på vetemjöl till kärnbindemedel skulle minskas med 30 procent av införselavgiften 23 kr. 30 öre per dt samt kompensationsavgiften 5 kr. 10 öre per dt eller med sammanlagt 8 kr. 50 öre per dt. Prisreduceringen har nämnden avsett skola åstadkommas därigenom att nämnden eller, med dess bemyndigande, föreningen Svensk spannmålshandel, med ledning av tillverkningsrapporter från fabrikanterna, av regleringsmedel återbetalar så stor del av de avgifter, vilka erlagts för råvaror, som motsvarar den på nyss angivet sätt fastställda reduktionen per dt. Eftersom årsproduktionen av kärnbindemedel enligt vad tidigare anförts torde utgöra ca 2 000 ton, beräknar nämnden, att årskostnaden för prisreduceringen med nuvarande råvarusammansättning kommer att bli av storleksordningen 100 000 kr.

Jordbruksnämnden anmäler, att jordbrukets förhandlingsdelegation förklarar sig inte ha något att erinra mot den tilltänkta anordningen ävensom samtyckt till att frågan om gottgörelse åt jordbruket, i detta liksom i vissa andra liknande fall, bör få anstå.

Kvalitetsbestämmelser vid inlösen av brödsäd

Jordbruksnämnden erinrar om att nämnden i skrivelser till Kungl. Maj:t (redovisade i prop. 1959: 147, s. 47, och 1961: 76, s. 6) framhöll, att det är önskvärt, att som bedömningsgrund för brödsädens mälningsgrad använda spannmålens diastatiska tillstånd i stället för dess groddhalt. Här om anför nämnden vidare.

Nämnden upplyste år 1961, att en av föreningen Svensk spannmålshandel utsedd kommitté undersökte förutsättningarna för att inom en närmare framtid kunna tillämpa nya grunder för att fastställa mälningsgraden och att kommittén även förberedde de för ändamålet erforderliga ändringarna i gällande prisregleringsbestämmelser. Nämnden uttalade därvid förhoppningen, att den nya metoden — som beräknades kunna komma att praktiskt prövas under regleringsåret 1961/62 — skulle kunna tillämpas på 1962 års brödsädsskörd.

Föreningen Svensk spannmålshandel har i skrivelse till nämnden den 26 januari 1962 meddelat, att den nya analysmetoden (falltalsmetoden) tyvärr inte kunnat i tillräcklig utsträckning prövas under innevarande regleringsår. Detta beror på att vissa av de speciella tekniska hjälpmedel, som erfordras för att effektivt kunna utnyttja metoden, inte kunnat utprovas och levereras i tillräckligt god tid. Föreningen förklarar sig därför inte ännu vara beredd att framlägga förslag till ändrade bestämmelser avseende undersökningsmetod, kvalitetsfordringar och prisregleringsskalor i fråga om mälningsgraden för brödsäd. I sammanhanget framhåller föreningen, att ett intensivt arbete pågår på växtodlingens och kvarnteknikens område i syfte att göra det möjligt att bättre utnyttja svenskodlad spannmål samt att vissa resultat av detta arbete, som ganska snart väntas föreligga, kan beräknas komma att påverka kvalitetsbedömningen. Även en ny amerikansk metod för bedömning av vetets proteinkvalitet synes enligt föreningens mening böra prövas för svenska förhållanden.

Jordbruksnämnden betonar ånyo, att det är önskvärt, att en ändring av bestämmelserna om kvalitetsfordringar och prisregleringsskalor för brödsäd snarast möjligt kommer till stånd. Med hänsyn till de av föreningen Svensk spannmålshandel redovisade omständigheterna synes emellertid ett uppskov med denna ändring vara ofrånkomligt. Nämnden förutsätter dock, att utredningsarbetet kan bedrivas i sådan takt, att nya regler kan tillämpas på 1963 års skörd. Om det emellertid skulle visa sig, att detta inte blir möjligt, anser sig nämnden böra överväga att lösa problemet på andra vägar för att begränsa föreningen Svensk spannmålshandels inlösensskyldighet till kvarnduglig vara.

Omläggning av gränsskyddet för fjäderfäkött

I fråga om fjäderfäkött redogör jordbruksnämnden inledningsvis för nuvarande gränsskydd och marknadsförhållanden.

Levande och slaktat fjäderfä och ätbara delar därav hör till de jordbruksreglerade varuslag, för vilka prisgränser inte finns fastställda och för vilka införselavgiften utgår med viss procent av varans införselvärde. Prisskyddet för fjäderfäkött har alltså fått en från flertalet andra jordbruksvaror avvikande konstruktion. Denna avvikelse beror på att vid övergången till nytt prisregleringssystem år 1956 varugruppen ansågs vara av mindre bety-

delse och att tillförlitliga grundläggande inhemska prisnoteringar på detta område då saknades. Vid de förhandlingar om prisregleringssystemet för tiden 1 september 1959—31 augusti 1965, som våren 1959 fördes mellan jordbruksnämnden och jordbrukets organisationer, hade förhållandena inte ändrats i sådan grad, att det ansågs erforderligt att företa någon omläggning av prisskyddet för fjäderfäkött.

Sedan några år tillbaka har emellertid en stigande konsumtion av fjäderfäkött kunnat konstateras. Man kan förmoda, att denna utveckling kommer att fortsätta, kanske särskilt i fråga om den typ av större slaktkyckling som benämns gödkyckling eller broiler. Även i vissa andra europeiska länder, däribland Västtyskland, och i USA har under senare år fjäderfäköttets betydelse ökat starkt.

Broilerproduktionen i vårt land är av ganska sent datum. Några tillförlitliga uppgifter över produktionens omfattning står inte att få men allt tyder på att den ökat under de senaste åren och att den numera nått en inte o betydlig omfattning. I ganska stor utsträckning bedrivs produktionen under stordriftsformer, t. ex. av företag inom livsmedelsindustrin. Det beräknas således, att omkring fyra femtedelar av uppfödningen är knuten till Aktiebolaget Gotlandsprodukter, Visby (som ägs gemensamt av Kooperativa förbundet och Konsum Stockholm), Aktiebolaget Felix, Eslöv, och Aktiebolaget Findus, Bjuv. Det sistnämnda företaget bedriver egen kycklinguppfödning. De båda förstnämnda däremot har uppfödningen utplacerad hos kontraktbundna leverantörer. Även såsom självständiga företagare har enskilda jordbrukare börjat uppfödning av broiler. De ökade mängder broilerkött, som inom landet distribueras i djupfryst tillstånd, har hittills kunnat finna avsättning.

Med hänsyn till den väsentligt ökade betydelse, som fjäderfäköttet numera erhållit, och då ett tillfredsställande regleringsunderlag i form av prisnoteringar framkommit, har jordbruksnämnden, som i ärendet samrått med jordbrukets förhandlingsdelegation, funnit, att man nu bör lägga om prisregleringssystemet så, att prisgränser fastställs för de viktigaste varuslagen och att införselavgifter bestäms till mellan prisgränserna fasta belopp. Till stöd för en sådan omläggning kan enligt nämnden även åberopas det läge, som skulle uppstå för den händelse en aktualiserad frilistning av fjäderfäkött från dollarområdet skulle komma till stånd. En export av kvantiteter, som efter förhållandena inom nämnda område kan betraktas som ringa men som utbjuds till låga priser, kan, framhåller nämnden, få en starkt pristryckande effekt på den i jämförelse med de stora producentländerna mycket blygsamma svenska marknaden.

Jordbruksnämnden framhåller, att den utgått från att det förhållandet att prisskyddet får en ändrad konstruktion inte bör få leda till någon ändring i detta skydds nuvarande nivå.

Fjäderfäkött indelas i tullstatistiskt avseende i två huvudgrupper, nämligen kött av höns och kött av annat fjäderfä. Till den första gruppen hänförs kött av slakthöns, broiler och övriga slag av kyckling och till den andra gruppen kött av kalkon, gås och anka. Vid en bedömning av vilka varuslag som bör åsättas prisgränser har nämnden ansett, att den allt större broilerproduktionen i första hand bör komma i fråga. Till stöd för be-

räkningar av mittpris och prisgränser för broilerkött anför nämnden följande.

Som tidigare nämnts sker en stor del av landets broilerproduktion genom anknytning till olika former av livsmedelsindustri. Den del av uppfödningen, som är förlagd till det egentliga jordbruket, saluförs till övervägande del genom Svenska ägghandelsförbundet och till denna organisation anslutna äggcentraler. Ägghandelsförbundet noterar fortlöpande priset på denna produkt vid försäljning i mindre poster till handlande i Stockholm. Noteringen har legat oförändrad vid en nivå av 6 kr. 60 öre per kg sedan juni 1961. Våren 1959 då förhandlingar fördes om grunderna för det nuvarande prisavtalet, noterades inte priserna på broilerkött på den svenska marknaden. Med utgångspunkt från den nuvarande prisskillnaden mellan broilerkött och mindre klyvkyckling kan man dock beräkna broilerpriset våren 1959 till 7 kr. 20 öre per kg. Hösten 1959 var motsvarande pris 6 kr. 45 öre per kg.

Nämnden anser det vara lämpligt att låta mittpriset ansluta sig till den nuvarande prisnivån. Vissa skäl, bl. a. inköpsstrukturen inom handeln, talar emellertid för att man såsom mätare på den inhemska prisnivån bör välja en prisnotering, som avser försäljningar i större poster än som i allmänhet sker vid försäljning till detaljhandeln. Med hänsyn till Svenska ägghandelsförbundets relativt blygsamma andel av den totala försäljningen av broilerkött inom landet bör inte heller en av förbundet tillämpad prisnotering ensam användas för att beräkna den inhemska prisnivån.

Nämnden har i denna fråga överlagt med Svenska ägghandelsförbundet, Kooperativa förbundet, Aktiebolaget Felix och Aktiebolaget Findus. Samtliga har förklarat sig villiga att fortlöpande tillställa nämnden sina prisnoteringar på broilerkött. Nämnden har funnit, att det aritmetiska medeltalet för följande fyra priser bör användas för att beräkna den inhemska prisnivån: Svenska ägghandelsförbundet, nettopris vid försäljning till grossist; Kooperativa förbundet, aritmetiskt medeltal av priset vid försäljning till lagercentraler av större och mindre broiler; Aktiebolaget Felix, pris till grossist i poster om minst 5 ton med avdrag för kassarabatt; Aktiebolaget Findus, pris till grossist i poster om minst 5 ton med avdrag för kassarabatt.

Jordbruksnämnden anför att, under förutsättning av att mittpriset bör ansluta sig till den nu rådande prisnivån inom landet, en beräkning av medeltalet för nyssnämnda fyra prisnoteringar ger till resultat, att mittpriset för broilerkött (gödkyckling) bör fastställas till 6 kr. 50 öre per kg. Nämnden föreslår, att den övre prisgränsen fastställs till 7 kr. 25 öre per kg och den nedre prisgränsen till 5 kr. 75 öre per kg. För övriga varuslag inom gruppen kött av höns anser nämnden i nuvarande läge tillräckliga skäl inte föreligga att fastställa några prisgränser.

I den andra huvudgruppen, kött av annat fjäderfä, är kalkonkött det viktigaste varuslaget. Jordbruksnämnden upplyser, att produktionen och marknadsförandet av kalkonkött sker i stort sett kontinuerligt under hela året, medan däremot kött av gås och anka är mera säsongbetonade produkter. Prisgränser bör därför enligt nämndens mening endast fastställas för kalkonkött. Svenska ägghandelsförbundet intar en dominerande ställning i fråga om partihandeln med detta varuslag och förbundets prisnoteringar an-

ser nämnden därför böra kunna läggas till grund för beräkningen av den inhemska prisnivån. Nämnden anför om dessa noteringar följande.

Mest lämpade för detta ändamål synes förbundets partipriser för urtagna kalkoner vid försäljning i Stockholm till större kunder vara. Tre skilda priser noteras, nämligen dels för kalkoner, som väger under 4,5 kg, dels för kalkoner, som väger över 4,5 men ej 6,6 kg, dels för kalkoner, som väger mer än 6,6 kg. Det aritmetiska medeltalet av dessa tre noteringar bör användas vid prisberäkningarna. Det sålunda sammanvägda medelpriset utgjorde under år 1959 7 kr. 30 öre per kg. Under år 1960 sjönk priset i olika etapper, så att det vid utgången av året utgjorde 6 kr. 15 öre. I slutet av januari 1961 steg priset till 6 kr. 90 öre och låg därefter oförändrat till oktober samma år. Därefter har priset under inflytande av en viss brist stigit i olika omgångar och utgör f. n. 9 kr. 15 öre per kg.

Enligt jordbruksnämndens uppfattning kan den nuvarande höga prisnivån betraktas såsom en tillfällighet och bör inte tas som utgångspunkt för att bestämma mittprisnivån. Nämnden föreslår i stället, att 7 kr. 25 öre per kg fastställs såsom mittpris med den övre prisgränsen vid 8 kr. 25 öre och den nedre prisgränsen vid 6 kr. 25 öre per kg.

Jordbruksnämnden erinrar om att införselavgiften för fjäderfäkött sedan den 20 december 1961 utgör 39 procent av importpriset. Vid en omvandling av den nuvarande procentuella införselavgiften till fast belopp bör man enligt nämndens mening — för att underlätta tulluppbörden — söka erhålla samma införselavgift för alla slag av fjäderfäkött. För den händelse att priset på broiler skulle sjunka under nedre prisgränsen eller överstiga den övre prisgränsen och särskilda åtgärder därför anses böra vidtas som skydd för prisholdningen, bör detta dock inte påverka införselavgiften för den andra gruppen fjäderfäkött. Omvänt bör gälla att åtgärder till skydd för kalkonpriset inte skall påverka avgiften för broilerkött. Man får således räkna med att prisutvecklingen kan leda till att under vissa tider olika införselavgifter kan komma att gälla för de olika grupperna av fjäderfäkött.

Genom att de olika fjäderfäslagen inte redovisas särskilda i tullstatistiken, är det inte möjligt att av denna utläsa importpriset för den enskilda produkten. Med ledning av partihandelsnoteringar, som fortlöpande offentliggörs i en tysk facktidsskrift på området, kan man emellertid enligt vad nämnden upplyser med vissa korrekationer räkna fram importpriser för olika slag av fjäderfäkött i Västtyskland och dessa kan sedan i sin tur omvandlas till tänkta svenska importpriser. Med användning av denna metod har nämnden funnit, att det nuvarande importskyddet för broiler ungefär motsvarar en införselavgift av 1 kr. 70 öre per kg. För kalkonkött erhålls också ungefär samma resultat. Nämnden har därför ansett sig böra föreslå, att införselavgiften för alla slag av fjäderfäkött (stat. nr 02.02.100, 800, 900; 02.03.009; 02.05.509; 02.06.801, 905) fastställs till ett enhetligt belopp av 1 kr. 70 öre per kg. Om så sker, bör vid tillämpning av sedvanliga omräkningstal införselavgiften för levande fjäderfä (stat. nr 01.05.100, 900) fastställas till 1 kr. 15 öre per kg.

De sålunda föreslagna prisgränserna och införselavgifterna bör enligt jordbruksnämndens förslag tillämpas fr. o. m. den 1 september 1962. För den händelse att de spärregler, som ingår i det nuvarande prisreglerings-systemet skulle komma att utlösas före nämnda datum, anser nämnden dock, att de föreslagna prisgränserna och införselavgifterna bör ändras på motsvarande sätt som kan komma att ske för huvuddelen av övriga jordbruksprodukter. Nämnden föreslår ävenledes, att det högsta belopp, vartill nämnden i fortsättningen skall äga bestämma införselavgiften för fjäderfäkött, fastställs till ett belopp, som ligger 30 procent högre än det belopp, vartill avgiften nu kan komma att fastställas.

Införselavgiftsmedlens användning

Kostnader i samband med 3-procentregeln

Jordbruksnämnden föreslår, att av de på innevarande regleringsår belöpande införselavgiftsmedlen 10 miljoner kr. skall få tas i anspråk för vissa kostnader i samband med 3-procentregeln. Nämnden erinrar om att man vid överläggningar den 16 december 1961 mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation i anslutning till 3-procentregelns utlösning även hade att ta ställning till vissa principiella frågor beträffande fodermedelsposternas inverkan på det kostnadsprisindex, som ingår i 3-procentregeln. Nämnden anför härom följande.

Den i kostnadsprisindex tillämpade beräkningsmetodikens innebär, att de faktiska noteringarna för fodermedel reduceras så mycket, som svarar mot importavgifternas höjning i förhållande till basperioden (januari—mars 1959). Med denna metodik har man undvikit, att produktionsstyrande åtgärder påverkar index. Så länge avgifterna någorlunda svarar mot skillnaden mellan världsmarknadspriserna och de inhemska priserna, fungerar index på avsett sätt. Eftersom avgiftsnivån emellertid på grund av fodersädsöverskott inom landet successivt stegrats till en hög nivå för att utestänga import, registrerades i kostnadsprisindex en i förhållande till det faktiska läget för låg kostnadsnivå och därigenom förorsakades jordbruket ett visst beräkningsmässigt inkomstbortfall.

Under överläggningarnas gång framlades av jordbruksnämndens indexkommitté alternativa förslag till ändring av beräkningsmetodikens i syfte att eliminera de brister, som uppkommit genom att importavgiften legat högre än som erfordrats för att uppehålla priserna inom landet på en önskad nivå. Nämnden meddelar, att den ansåg sig behöva ytterligare råd för att överväga dessa förslag. För att dock bereda jordbruket kompensation för den av indexkommittén påvisade missvisningen i kostnadsprisindex föreslog nämnden följande.

Nämnden förklarar sig beredd att fr. o. m. den dag, då den i samband med 3-procentregelns aktuella utlösning företagna höjningen av införselavgifterna m. m. träder i kraft (den 20 december 1961) och intill dagen för nästa regelutlösning (vare sig det gäller 3-procentregeln eller inkomstregeln) tillföra jordbruket ett belopp av 4 miljoner kr. per månad. Härvid

skall omedelbart tas i anspråk det överskott av 7,2 miljoner kr. av införselavgiftsmedel, som kvarstår från treårsperioden 1956—1959. Nämnden har av Kungl. Maj:t bemyndigats att under budgetåren 1961/62—1964/65 disponera detta belopp till att täcka speciella behov vid tillämpning av spärrreglerna inom det nuvarande prissättningsystemet på jordbrukets område. Detta belopp beräknas räcka till början av februari 1962. För tiden därefter skall finansieringen ske genom att nämnden hos statsmakterna utverkar bemyndigande att utan hinder av den normalram på 93 miljoner kr. per år, som fastställts för den »fria» delen av införselavgifterna, för ifrågasvarande ändamål ta i anspråk erforderligt belopp av införselavgifter för innevarande regleringsår. Sålunda ianspråktagna medel skall, efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation, på sedvanligt sätt tillföras vederbörande regleringsföreningar. Nämnden kommer att sänka gällande införselavgifter på fodermedel, i främsta rummet korn, havre, sorghum och kli till de lägsta belopp, som anses möjliga vid inriktning på att avgifterna skall vara tillräckligt effektiva för att undvika import. Vid nästa tillämpning av 3-procentregeln skall man utgå från att avgiftssänkningen skett redan den 1 december 1961.

Detta jordbruksnämndens förslag till kompensation åt jordbruket biträddes av jordbrukets förhandlingsdelegation.

Jordbruksnämnden framhåller, att det f. n. finns anledning räkna med att 3-procentregeln inte kan komma att utlösas förrän tidigast i maj 1962. Om man antar att inkomstregeln utlöses i slutet av april erfordras enligt nämnden för att täcka den nyss redovisade utfästelsen ett belopp av ca 10 miljoner kr.

Rationaliseringsåtgärder inom stärkelseindustrin och kvalitetsfrämjande åtgärder på matpotatisområdet

Enligt beslut vid 1959 och 1960 års riksdagar bemyndigades jordbruksnämnden att av inflytande införselavgifter för stärkelse och stärkelseprodukter disponera högst 1 miljon kr. resp. 750 000 kr. för *den fortsatta rationaliseringen av stärkelseindustrin*. Nämnden erinrar om att en redogörelse för rationaliseringsläget lämnats i prop. 1959: 147 (s. 60—61) och i prop. 1960: 153 (s. 29—30). De i redogörelsen omnämnda centralfabrikerna på Listerlandet i västra Blekinge och inom Villands härad, Kristianstads län, har enligt vad jordbruksnämnden meddelar numera tagits i drift (hösten 1960 resp. hösten 1961). Den planerade centralfabriken i Kristianstadsområdet beräknas kunna komma i gång hösten 1962. Sedan det sistnämnda projektet fullföljts kan enligt nämnden — med undantag för enstaka, ännu inte nedlagda äldre fabriker — rationaliseringen anses slutförd i nordöstra Skåne och västra Blekinge. För rationalisering återstår därefter två områden, nämligen österlenområdet i sydöstra Skåne och Blekinge öster om Mörrum, inklusive ett par fabriker innanför smålandsgränsen.

Sveriges stärkelseproducenters förening har i skrivelse till jordbruksnämnden den 19 oktober 1961 anmält, att föreningen för att fullgöra sina hittills beslutade inlösenåtaganden i allt väsentligt måste förbruka de rationaliseringsmedel, som finns att tillgå fram till årsskiftet 1962/63, inklu-

sive dem som kan beräknas inflyta under kalenderåret 1962. Rationaliseringsmedel inflyter reguljärt till föreningen genom uppbörd av en intern avgift av 1 kr. per dt försålt potatismjöl. Medel för den fortsatta rationaliseringen skulle då bli tillgängliga först någon gång under år 1963 och därvid endast i begränsad omfattning. Det skulle enligt föreningen innebära, att ett uppehåll i rationaliseringsarbetet finge göras. Föreningen har därför hemställt, att jordbruksnämnden måtte utverka medgivande att ytterligare 500 000 kr. av inflytande införselavgifter för stärkelse och stärkelseprodukter får användas för den pågående rationaliseringsverksamheten. Framställningen har tillstyrkts av jordbrukets förhandlingsdelegation.

För egen del anser jordbruksnämnden angeläget, att rationaliseringsarbetet inom stärkelseindustrin inte behöver avbrytas av brist på medel utan kan fullföljas så snabbt som möjligt. Denna rationalisering är enligt nämnden en nödvändig förutsättning för att stärkelseindustrin skall kunna bibehålla sin konkurrenskraft på den svenska marknaden. I samband med den på senare år bedrivna rationaliseringen har stärkelseföreningen förvärvat personal med härför erforderlig teknisk och annan sakkunskap. Om i samband med ett avbrott i rationaliseringsverksamheten denna sakkunskap skulle skingras, skulle detta komma att medföra betydande kostnader och svårigheter vid den fortsatta verksamheten. Nämnden tillstyrker därför bifall till stärkelseföreningens anhållan och föreslår, att i mån av behov av införselavgiftsmedel för stärkelse och stärkelseprodukter, som inflyter under regleringsåret 1961/62 högst 500 000 kr. får tas i anspråk för ändamålet. Vid ett bifall till nämndens förslag avser nämnden att, innan anvisade medel ställs till föreningens förfogande, med ledning av föreningens prognoser rörande den svenska stärkelseindustrins allmänna förutsättningar och med hänsyn tagen till de rationaliserade fabrikernas kapacitet och belägenhet, söka bedöma i vad mån en fortsatt upprustning av stärkelseindustrin inom övriga områden är erforderlig och lämplig.

Enligt riksdagsbeslut år 1959 (prop. 1959:147, s. 63; JoU 29; rskr. 283) skall i mån av tillgång på medel under vart och ett av prisregleringsåren 1959/60—1964/65 högst 700 000 kr. av införselavgifter för potatis få ställas till Sveriges potatisodlares riksförbunds förfogande att användas för att främja *fortsatta strävanden att effektivisera matpotatisodlingen och förbättra kvaliteten på matpotatis*. Kungl. Maj:t utfärdar årligen riktlinjer för denna bidragsverksamhet, sedan jordbruksnämnden efter samråd med lantbruksstyrelsen och jordbrukets förhandlingsdelegation upprättat förslag i ämnet. Nämndens ställningstaganden i sin tur grundas på förslag till fördelningsplaner, som årligen infordras från riksförbundet. Dessa förslag upprättas numera under medverkan av en särskild av förbundet tillsatt nämnd, SPOR:s försöksnämnd.

De hittills utbetalade bidragen, vilka utgått med angivet maximibelopp, 700 000 kr. för år, utnyttjas i stort sett för tre slags ändamål, nämligen forskning och försöksverksamhet, upplysningsverksamhet bland landets potatisodlare samt utbyggnad av beståndet av lagerhus och sorteringscentraler.

Jordbruksnämnden anmäler, att Sveriges potatisodlares riksförbund i skrivelse den 18 januari 1962 till nämnden framhållit, att det alltjämt krävs betydande insatser för att höja den svenskodlade matpotatisens kvalitet och möjliggöra dess iordningställande för försäljning på sätt som motsvarar de krav, som konsumenterna numera ställer. Riksförbundet har därvid understrukit behovet av ekonomiskt stöd åt fortsatta undersökningar rörande potatisupptagningens mekanisering. För denna frågas lösning har riksförbundet för avsikt att om möjligt engagera experter bl. a. från maskinindustrin. Vidare nämns i skrivelsen föreliggande behov av intensifierad upplysningsverksamhet ute bland odlarna. Ävenså föreligger behov av ytterligare potatislagerhus och sorteringscentraler. Av sålunda anförda skäl har riksförbundet hemställt, att det berörda årsbeloppet höjs från nuvarande 700 000 kr. till 1 miljon kr. fr. o. m. regleringsåret 1961/62.

I anledning av riksförbundets framställning anför jordbruksnämnden följande.

Av införselavgifter för potatis inestår f. n. hos nämnden ett odisponerat belopp av ca 7 miljoner kr. Såvitt nämnden kunnat bedöma har bidragsgivningen haft en gynnsam inverkan på den kvalitetsutveckling inom matpotatisområdet, som lett till att den svenska matpotatisen numera är av avsevärt bättre beskaffenhet än tidigare. Det torde emellertid ännu återstå åtskilligt att göra på detta område. Det är därför angeläget, att strävandena att förbättra matpotatiskvaliteten på allt sätt främjas. Härfor talar även den omständigheten, att den svenska matpotatisen torde höra till de jordbruksprodukter, som kan tänkas komma i särskilt svårt konkurrensläge i den mån den västeuropeiska handeln inom jordbruksområdet liberaliseras.

Med hänsyn härtill har jordbruksnämnden i samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation funnit sig böra föreslå, att det nu utgående bidraget av införselavgifter för potatis för att främja strävandena att effektivisera matpotatisodlingen och förbättra kvaliteten på matpotatis fr. o. m. innevarande regleringsår höjs från högst 700 000 kr. till högst 1 miljon kr.

Särskilt bidrag till Hallands läns linodlareförening

I fråga om stödet åt linodlingen anför jordbruksnämnden i huvudsak följande.

På grundval av beslut vid 1961 års riksdag i fråga om prisstödet åt odlingen av spånadslin av 1961—1964 års skördar (prop. nr 49; JoU nr 17; rskr. 169) har Kungl. Maj:t meddelat riktlinjer, som i väsentliga avseenden avviker från de för prisstödet för tidigare års skördar av spånadslin tillämpade grunderna. Omfattningen av det årliga allmänna stödet för spånadslinet har emellertid därvid bestämts till ett högsta belopp av 1 040 000 kr., eller således i princip samma belopp, vilket av anslagsmedel anvisades för skörden av spånadslin under en följd av år före år 1960. För år 1960 var däremot maximibeloppet för sådant prisstöd till spånadslinodlingen på grund av riksdagens beslut med anledning av prop. 1960: 67 begränsat till 808 250 kr.

Jordbruksnämnden anmäler, att Hallands läns linodlareförening u. p. a. i skrivelse den 11 december 1961 har anhållit, att ett belopp av 250 000 kr. måtte av särskilda avgiftsmedel — influtna införselavgifter för bruna bönor, ärter och hampfrö — anvisas föreningen som kompensation för förluster till följd av en år 1960 inträffad väsentlig nedsättning av skörderesultatet för spånadslin. Beträffande utfallet av 1960 års linskörd anför föreningen bl. a. följande.

Spånadslinodlingen år 1960 omfattade ca 2 400 ha. Sådden skedde under relativt gynnsamma förhållanden men 1960 års svåra försommartorka inom linodlingsområdet tillbakasette linskörden högst väsentligt. Beståndet blev ojämnt och linstrået avsevärt kortare än normalt. När regn började falla vid midsommartid, hade linet gått i blom, varvid tillväxten upphörde. Under mognads- och bärgningstiden — juli/augusti — då solig och relativt torr väderlek är nödvändig för att erhålla god fiberkvalitet, inträffade en ihållande regnperiod. 1960 års redan tidigare svagt utvecklade spånadslinskörd försämrades därför ytterligare under denna regnperiod. Linhalmskvaliteten blev därför inom praktiskt taget hela linodlingsområdet mycket låg. En betydande del av linhalmen rötade på fälten och blev därigenom inte användbar för framställning av kvalitetslin. Drygt hälften av den utav 1960 års halmskörd framställda fibern har tillhört de allra lägsta blånkvaliteterna. En stor del av dessa blånor har inte varit spinnbara utan har måst avyttras till pappers- och drevtillverkning.

Detta har medfört ett avsevärt inkomstbortfall för föreningen, enär priskillnaden mellan högsta och lägsta kvalitetsklass uppgår till i medeltal ca 2 kr. per kg fiber. I detta sammanhang kan påpekas, att spånadslinodlingen år 1960 misslyckades även i övriga linodlande länder i Europa. Sålunda rapporteras från Holland, Belgien och Frankrike, att man år 1960 i dessa länder erhöll den kvalitetsmässigt sämsta skörden under de senaste decennierna.

Enligt vad jordbruksnämnden under hand inhämtat, kan den totala intäktsminskning, som uppstått för Hallands läns linodlareförening till följd av att 1960 års linskörd kvantitativt och kvalitativt understeg den genomsnittliga skörden under senare år, uppskattas till ca 500 000 kr. Denna minskning har linodlarföreningen endast delvis kunnat kompensera genom rationalisering och utnyttjande av sina begränsade reserver. Jordbruksnämnden anför också, att man med hänsyn till fortgående höjning av driftskostnaderna och till de osäkra marknadsutsikterna för linfiber — något som jämväl framhålls av föreningen — inte torde kunna räkna med att föreningens förluster på 1960 års linskörd skall kunna utjämnas utan särskilt bidrag. Vidare anför nämnden följande.

Särskilda bidrag har, enligt vad som likaledes framhålls i framställningen från linodlarföreningen, till följd av felslagna skördar av spånadsväxter vid tidigare tillfällen utgått såväl till linodlarföreningen som till Gotlands hampodlareförening. Till linodlarföreningen utbetalades sålunda år 1959 (prop. 1959: 147, s. 121) av influtna införselavgifter för bruna bönor, ärter och hampfrö ett belopp av 250 000 kr. som bidrag för att täcka ett inkomstbortfall till följd av 1958 års svaga linskörd. År 1961 (prop. 1961: 49) utgick vidare till Gotlands hampodlareförening av anslagsmedel ett särskilt bidrag på 350 000 kr. i anledning av skadorna på 1960 års skörd av hampa

utöver det bidrag, som utbetalades till denna förening för pristillägg på hampfiber ur samma års skörd.

Jordbruksnämnden anmäler, att den i det nu aktuella ärendet samrätt med jordbrukets förhandlingsdelegation, som därvid förordat bifall till linodlarföreningens framställning. Med hänsyn till de anförda omständigheterna har nämnden för egen del funnit den av Hallands läns linodlareförening gjorda framställningen väl motiverad. Förhållandena torde, framhåller nämnden, i detta fall vara fullt analoga med dem, som föranledde särskilda stödåtgärder i anledning av de svaga utfallen av 1958 års linskörd och 1960 års skörd av hampa. Storleken av ett bidrag i det nu aktuella fallet synes nämnden emellertid böra begränsas till 200 000 kr. De i föreliggande framställning avsedda beloppen av influtna införselavgifter för bruna bönor, ärter och hampfrö finns tillgängliga hos nämnden. Nämnden hemställer om bemyndigande att av medel, som för regleringsåret 1960/61 influtit genom upptagande av införselavgifter för bruna bönor, ärter och hampfrö och som inte disponerats för annat ändamål, ställa ett belopp av högst 200 000 kr. till förfogande för Hallands läns linodlareförening som bidrag till att täcka det inkomstbortfall för föreningen, som uppstått till följd av 1960 års svaga linskörd.

Kvalitetsfrämjande åtgärder för ägg

I skrivelse den 20 februari 1962 hemställer jordbruksnämnden om bemyndigande att av införselavgifter för ägg, äggprodukter och tamfågel, som ställs till förfogande för löpande regleringsändamål på jordbrukets område, fr. o. m. regleringsåret 1962/63 använda ett belopp av högst 1,7 miljoner kr. per år för att förbättra kvaliteten på ägg.

Till stöd för sin framställning åberopar jordbruksnämnden bl. a. den nedgång i det hittillsvarande frivilliga kvalitetsarbetet för ägg, som skett under senare år, den samtidigt ökade floran av märkesägg utan officiell kontroll samt kvalitetsarbetets betydelse ur konkurrenssynpunkt inom de nya marknadsbildningarna i Västeuropa. Vidare anmäler nämnden, att en särskild kommitté, som tillsatts inom Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg (KMÄ), framlagt förslag om vissa kvalitetsfrämjande åtgärder för ägg. Här om anför nämnden bl. a. följande.

Enligt vad jordbruksnämnden inhämtat, räknar man inom KMÄ:s kvalitetskommitté med att kunna framlägga förslag om såväl omedelbara som mer långsyftande åtgärder. På kort sikt anses kvalitetsarbetet böra aktiveras genom att man intensivt förstärker den frivilliga kontrollen inom KMÄ:s ram. Det råder emellertid enighet inom kommittén om att på grund av den hårda konkurrens, som äggpackerierna möter från den mera primitivt arbetande handeln, det knappast är möjligt att pålägga packerierna de ytterligare kostnader ett utvidgat kvalitetsarbete skulle kräva. Man har därför undersökt möjligheterna att stimulera anslutningen till ett sådant kvalitetsarbete genom någon form av betalning efter kvalitet. De kvalitetsvärmande åtgärderna på mejeriområdet har härvid delvis tjänat som förebild.

Kvalitetskommitténs förslag, vilket jordbruksnämnden i princip funnit sig kunna biträda innebär i huvudsak följande.

Äggpackerier med viss minsta invägning per vecka får ansluta sig till en intensifierad frivillig kontroll inom KMÄ:s ram och därvid under vissa omständigheter komma i åtnjutande av kvalitetspremie. En sådan kan bl. a. motiveras av de högre kostnader packerierna genom kvalitetsarbete belastas med. Premien skall graderas med hänsyn till resultatet av den kvalitets- och allmänna kontroll, som verkställs av KMÄ. Som underlag för bedömningen skall följande fem faktorer tjäna, nämligen äggens kvalitet, sortering och vikt, stämpling, emballage och yttre faktorer (hygien, lagertemperatur och den tekniska utrustningens kondition). För att täcka kontrollkostnaderna skall uttas en kontrollavgift, som kan beräknas till omkring 2/3 öre per kg. I bestämmelserna för kvalitetsbetalningssystemet bör bl. a. ingå, att kvalitetsbetalning skall tillämpas för samtliga leverantörer vid ett och samma packeri. Avdrag efter av KMÄ fastställda grunder och belopp skall företas för undermåliga ägg och redovisas för leverantören. Avdragens storlek avses komma att fastställas med rätt höga belopp.

Äggens kvalitet grundläggs redan hos producenten. Det är därför viktigt, att denne intresseras för en kvalitetsproduktion. Bästa sättet att intressera producenten härför torde vara att differentiera avräkningsnoteringen efter äggens kvalitet. Packerierna drar sig emellertid f. n. för att införa kvalitetsbetalning, främst på grund av de ökade kontors- och administrationskostnader ett sådant system skulle medföra. Då kostnaderna för administrationen av ett kvalitetsbetalningssystem inom packeriet kan bedömas till ca 2 öre per kg, synes ersättningen till packerierna inte böra vara mindre än 5 öre per kg för att man skall få till stånd en stimulans till anslutning.

De föreslagna kvalitetspremierna till packerierna för kvalitetsarbete och kvalitetsbetalning beräknas kosta drygt 1,5 miljoner kr. per år. De bör bestridas av regleringsmedel från Sveriges export- och importförening för ägg, i första hand bör härvid införelavgiftsmedel för ägg, äggprodukter och tamfågel komma i fråga. Regleringsmedel av nu anfört slag får f. n. inte användas till exportstöd.

Höjning av 93-miljonersramen för regleringsåret 1962/63

I fråga om bestämmelserna om dispositionen av införelavgiftsmedlen på jordbrukets område anför jordbruksnämnden bl. a. följande.

I propositionen med förslag angående prissättningen på jordbruksprodukter under sexårsperioden den 1 september 1959—31 augusti 1965 (prop. 1959:147, s. 152) anförde departementschefen, att de under perioden inflytande införelavgifterna i princip torde böra användas för regleringsändamål på jordbrukets område men att han, med hänsyn till att den nya prissättningsperioden avsåg så pass lång tid som sex år, inte ansåg det lämpligt att föreslå någon för hela perioden gällande ram för vad som av införelavgiftsmedel skulle få disponeras för regleringsändamål på jordbrukets område. I stället borde det ankomma på Kungl. Maj:t och riksdagen att årligen bestämma omfattningen och den huvudsakliga fördelningen av influtna och inflytande införelavgiftsmedel. För regleringsåret 1959/60 borde, enligt departementschefen, till utgångspunkt för fastställandet av ramen för användning av införelavgiftsmedlen tas det belopp på 93 miljoner kr., som jordbruksnämnden beräknat. Detta belopp hade erhållits under förutsättning av normala skörde- och marknadsförhållanden och med utgångspunkt från avgifter, som beräknats för »normala» prislägen. Ramen för använd-

ningen av införselavgifter fastställdes i enlighet med departementschefens förslag till 93 miljoner kr. för regleringsåret 1959/60 och så har även skett för regleringsåren 1960/61 och 1961/62.

Vid överläggningar mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation har, upplyser nämnden, från delegationens sida upptagits frågan om höjning av ramen för användning av införselavgiftsmedel avseende regleringsåret 1962/63. Nämnden har med anledning därav företagit beräkningar över avgiftsmedlens storlek enligt följande två tänkta alternativ.

1. Samma importkvantiteter som i den av nämnden gjorda, av departementschefen år 1959 åberopade beräkningen (»utgångsberäkningen») och nu gällande införselavgifter (beträffande fodermedel dock de vid tiden för utgångsberäkningen, d. v. s. våren 1959, gällande införselavgifterna).

2. De av nämnden i skrivelsen den 21 november 1961 för regleringsåret 1962/63 beräknade importkvantiteterna och nu gällande införselavgifter (beträffande fodermedel dock liksom i alternativ 1 de vid tiden för utgångsberäkningen gällande avgifterna).

Beräkningarna ger en summa av drygt 121 resp. 150 miljoner kr. Denna summa visar alltså enligt de båda alternativa beräkningarna en betydande ökning av totalbeloppet för avgiftsmedlen. Ökningen bör emellertid enligt nämnden rensas från det inflytande, som härrör från världsmarknadspriserna, eftersom svängningarna i dessa inte torde medföra någon bestående höjning av avgifterna. Härom anför nämnden följande.

Nämnden har därför verkställt en utredning av i vad mån den mellan den 1 september 1959 och den 20 december 1961 till följd av skedda regelutlösningar inträffade beräkningsmässiga höjningen av producentprisnivån är hänförlig till inverkan av å ena sidan världsmarknadsprisnivåns utveckling och å andra sidan förändringar i kostnadsprisindex och utlösning av inkomstregeln. Utredningen har resulterat i att producentprisnivåns beräkningsmässiga höjning till 42 procent är föranledd av världsmarknadsprisernas utveckling och till 58 procent är hänförlig till ändringar i kostnadsprisindex och till inkomstregelns utlösning. Endast 58 procent av den beräknade ökningen av införselavgiftssumman bör därför i förevarande sammanhang beaktas. Detta gäller oberoende av vilket alternativ som tas till utgångspunkt för en höjning av ramen för införselavgiftsmedlens användning.

Med hänsyn till att numera en avsevärd del av sexårsavtalets löptid gått till ända och till att väsentliga ändringar inträffat i de förutsättningar, på vilka jordbruksnämnden våren 1959 grundade sin normalberäkning av införselavgiftsmedlens omfång, finner nämnden i likhet med jordbrukets förhandlingsdelegation en anpassning böra ske av rambeloppet för de införselavgiftsmedel, som får disponeras för regleringsändamål på jordbrukets område. I sina överväganden angående grunderna för en sådan anpassning har nämnden och förhandlingsdelegationen varit eniga om att man bör begränsa densamma till att avse det belopp, som framkommer, om man grundar beräkningen på de vid normalberäkningen våren 1959 antagna im-

portkvantiteterna och (med undantag för fodermedelsavgifter) på nu gällande införselavgifter. För fodermedel har man ansett sig böra räkna med de avgifter, som gällde våren 1959. En sådan beräkning överensstämmer med den under alternativ 1 angivna och resulterar, efter korrigerings för inverkan av världsmarknadsprisindex, i ett belopp av 109,3 miljoner kr. (motsvarande beräkning enligt alternativ 2 leder till ett belopp av 126,3 miljoner kr.). Jordbruksnämnden föreslår på grund härav, att ramen för användning av införselavgiftsmedel för regleringsändamål på jordbrukets område för regleringsåret 1962/63 fastställs till avrundat 110 miljoner kr.

Jordbruksnämndens framställning angående prisutjämning för äggalbumin

I anslutning till vad statens jordbruksnämnd tidigare upplyst (prop. 1960: 153, s. 32 och 54; prop. 1961: 76, s. 53) tar nämnden i skrivelse den 14 mars 1961 upp frågan om prisutjämning för torkat äggalbumin (äggvitpulver och äggvitekristaller).

Till ytterligare belysning av frågan har nämnden under hand lämnat följande sammanställning rörande de den 15 februari 1962 gällande prisgränserna och införselavgifterna m. m. för i jordbruksregleringen ingående äggprodukter.

Varuslag (stat. nr)	Införsel- avgift kr./100 kg	Övre prisgräns kr./100 kg	Nedre prisgräns kr./100 kg	Nuvarande prisnivå kr./100 kg
Heläggmassa (04.05.209)	165	474	370	469
Heläggpulver (04.05.201)	739	2 108	1 723	1 915
Äggulepulver (04.05.301)	642	2 030	1 666	1 805
Flytande äggula (04.05.309)	189	1	1	
Äggvitpulver och -kristaller (35.02.102)	1 300 ¹	3 123	2 551	{ 2 180 ² 2 280 ⁴
Flytande äggvita (35.02.101) ..	104 ³	1	1	

Beträffande tillverkningen och användningen av äggprodukter anför jordbruksnämnden bl. a. följande.

Torkade äggprodukter tillverkas industriellt vid två företag inom landet, nämligen Källbergs industriaktiebolag i Töreboda och AB Svenska äggprodukter i Hälsingborg, vilket senare är ett dotterbolag till Skånes äggcentral. Enligt uppgift av företagen sysselsätts sammanlagt ca 75 personer med denna tillverkning. Flytande äggprodukter framvinns, förutom vid de nu nämnda företagen, även vid en del äggpackerier. Vid tillverkning av nu nämnda produkter utgör ägg i skal praktiskt taget den enda råvara, som kommer till användning.

Beträffande användningsområdet för olika slag av äggprodukter hänvisar nämnden till följande av tillverkarna lämnade uppgifter.

¹ Ingen prisgräns fastställd. Regleringen sammankopplad med regleringen av heläggmassan.

² Gentemot EFTA-länder 910 resp. 67: 90 kr./100 kg.

³ T. o. m. 2/9 1961.

⁴ Fr. o. m. 3/9 1961.

Heläggpulver: till olika slag av mixer och kex samt av bagerier och konditorier;
 Äggulepulver: till samma slag av produkter samt till den farmaceutiska industrin;
 Flytande äggula (i allmänhet saltad): till majonäs, sallader och makaroner;
 Flytande äggvita (i allmänhet fryst): av bagerier och konditorier;
 Äggvitpulver och äggvitekristaller: till choklad, konfektyrer och s. k. skumbollar samt till grafiska industrin.

De ägg, som används till framställning av äggprodukter, inköps i stor utsträckning under perioder, då äggproduktionen säsongmässigt är hög, och består företrädesvis av sådan vara, som på grund av olämplig storlek, knäckta skal o. s. v. inte lämpar sig för försäljning direkt till konsument. De nämnda industriföretagen har till nämnden uppgivit, att de under år 1960 sammanlagt inköpt 1 679 ton ägg. Tillverkning och disposition framgår av följande tabell.

	Tillverkning	Hemmaförsäljning	Export	Total försäljning	Differens mellan tillverkning och försäljning
	ton	ton	ton	ton	
Heläggpulver	51	49	8	57	— 6
Äggulepulver	138	107	34	141	— 3
Flytande äggula	165	125	40	165	± 0
Äggvitekristaller....	40	23	22	45	— 5
Äggvitpulver	32	26	15	41	— 9
Fryst äggvita	80	93	—	93	— 13
Fryst äggmassa	85	85	—	85	± 0

Jordbruksnämnden erinrar om att veterinärstyrelsen på grund av salmonellaepidemier under 1940-talet, vilka orsakades av importerade äggprodukter, ansåg sig under flera år böra helt förbjuda import av äggprodukter. Denna inställning har sedermera uppmjukats och f. n. kan på vissa villkor importtillstånd erhållas för torkade äggprodukter. Däremot medges inte importtillstånd för flytande produkter, som är avsedda för human konsumtion.

Prisbildningen på inhemska torkade äggprodukter påverkas följaktligen, framhåller jordbruksnämnden, numera av världsmarknadspriserna. Torkat äggalbumin har sedan slutet av år 1958 i ökade mängder utbudits på världsmarknaden och i samband härmed har priserna sjunkit kraftigt. Även priset på den svenska varan på hemmamarknaden har måst sänkas. Den 1 september 1959 sjönk priset till 24 kr. 40 öre per kg eller 10 öre under den då gällande nedre prisgränsen. I samband med 3-procentregelns utlösning i slutet av juni 1960 höjdes den nedre prisgränsen för äggvitpulver och äggvitekristaller till 25 kr. 51 öre per kg. Detta föranledde emellertid ingen motsvarande höjning av det inhemska priset utan detta låg oförändrat fram till den 1 juli samma år, då priset sänktes med 2 kr. 60 öre per kg till 21 kr. 80 öre per kg. Sänkningen motsvarar det belopp, varmed införselavgiften mot EFTA-länderna samtidigt avtrappades.

Till skydd för den nedre prisgränsen för torkat äggalbumin har jordbruksnämnden vid flera tillfällen höjt införselavgiften vilken, så länge priset ligger under nedre prisgränsen, utgör 13 kr. per kg.

Vissa omständigheter talar enligt jordbruksnämnden för att nuvarande förhållanden på äggalbuminmarknaden med överskott och tryckta priser inte är av tillfällig karaktär utan fastmera är följdverkningar av en alltmer ökad användning av ägguleprodukter utan motsvarande ökad förbrukning av äggviteprodukter. Vad beträffar följdverkningarna för industrin och jordbruket av att äggalbumin från den 1 juli 1960 överförts till industrisektorn inom EFTA anför nämnden i huvudsak följande.

Så länge veterinärstyrelsen tillämpar nuvarande importförbud torde något egentligt problem inte uppstå för flytande äggalbumin. Under förutsättning av att veterinärstyrelsens inställning inte ändras, har tillverkarna också ansett sig kunna inta en avvaktande hållning till frågan om eventuell prisutjämning för detta varuslag. För torkat äggalbumin däremot torde övergångssvårigheterna bli av en helt annan karaktär. Avtrappningar av införselavgifterna skall ske med utgångspunkt från den införselavgift, som gällde den 1 januari 1960, eller 13 kr. per kg. Vidare får enligt EFTA-reglerna medlemsstaterna inte införa eller skärpa kvantitativa importrestriktioner. Alla sådana restriktioner skall vara avskaffade senast den 31 december 1969. Redan före utgången av nuvarande prissättningsperiod för jordbruksprodukter kan dock med ett oförändrat prisläge för äggalbumin föreligga skyldighet enligt EFTA-konventionen att medge en import, som överstiger den nuvarande årsförbrukningen.

Från äggtorkningsindustrins sida framhölls redan vid överläggningar under år 1960, att den licensskyldighet, som föreligger för import från EFTAländerna, i förening med de förutsatta avtrappningarna av införselavgifterna skulle komma att innebära allvarliga problem för industrin, såvida inte prisläget för äggalbumin på världsmarknaden väsentligt förbättrades. Då det inte fanns några tecken, som tydde på en sådan förbättring, ansåg sig de svenska tillverkarna, för att möta konkurrensen från EFTA-länderna, vara tvungna att sänka sina priser på äggalbumin till ett läge, väsentligt understigande den för innevarande prisregleringsperiod fastställda nedre prisgränsen. Tillverkarna hade uppenbarligen ingen möjlighet att kompensera sig för en sådan prissänkning genom att höja priset på andra produkter.

På grund av angivna förhållanden ansåg sig jordbruksnämnden böra gå i författning om ett provisoriskt prisutjämningsförfarande genom medverkan av Sveriges export- och importförening för ägg.

Vid förnyade överläggningar med den berörda industrin har enligt jordbruksnämnden konstaterats, att i fråga om äggalbumin förhållandena på världsmarknaden knappast förbättrats och att de synpunkter på frågan, som kunde anläggas år 1960, i allt väsentligt fortfarande gäller. Nämnden har därför funnit starka skäl föreligga för att söka få till stånd en mera permanent lösning av kompensationsfrågan för äggtorkningsindustrin. Av nämnden framlagt förslag härom innebär dels en prisutjämning för råvarufördyring, dels en begränsning av införselavgiften. Om prisutjämnningen anför nämnden följande.

Såsom tidigare framhållits utgör ägg i skal den råvara, som spelar den dominerande rollen för torkningsindustrin. Då de inköpta äggen emellertid används för tillverkning av såväl ägguleprodukter som äggviteprodukter, har man — vid det förhållandet att de förstnämnda enligt EFTA-konventionen i fortsättningen skall vara jordbruksvaror och de senare industri-

varor — uppenbarligen inte anledning att vid en utjämning av råvarukostnaderna helt restituera det belopp, som motsvarar införselavgiften för ägg i skal. Å andra sidan stöter det på vissa svårigheter att genomföra en uppdelning av denna avgift. Vid tidigare tillfällen i samband med att prisgränser och införselavgifter för äggprodukter diskuterats har såväl den berörda industrin som Svenska ägghandelsförbundet hävdats att ca 50 procent av den råvarufördyring, som åsamkas genom införselavgiften för ägg i skal bör falla på torkat äggalbumin. Nämnden anser även för sin del en sådan fördelning vara objektivt sett den riktigaste som kan åstadkommas.

Äggtorkningsindustrin förutsätts enligt jordbruksnämndens förslag liksom hittills komma att inköpa ägg från partihandeln till priser, varom överenskommelse kan träffas med leverantörerna. För de kvantiteter, som beräknas åtgå till framställning av torkat äggalbumin för hemmamarknadens behov och som inköpts från medlemmar i Sveriges export- och importför-
ening för ägg, skall industrin beredas möjlighet att efter ansökan till sistnämnda förening erhålla restitution av äggpriset med ett av nämnden bestämt belopp, som inte får överstiga 50 procent av den vid inköpstillfället utgående införselavgiften för ägg i skal.

Under förutsättning att prisutjämningen till industrin kan ordnas på sätt jordbruksnämnden föreslagit, anser nämnden införselavgiften på äggvitekristaller och äggvitepulver kunna begränsas till ett mindre belopp som manufaktureringsskydd. Nämnden anför i detta hänseende följande.

Manufaktureringsskyddet bör enligt nämndens mening utgöra 3 kr. per kg. Med den tidigare redovisade råvarufördyringen för torkat äggalbumin — ca 50 procent av införselavgiften för ägg i skal — skulle detta skydd motsvara omkring hälften av det manufaktureringsskydd, som enligt jordbruksnämndens beräkningar gällde den 1 januari 1960. Det nu föreslagna skyddet bör avtrappas mot EFTA-länderna enligt gällande regler men kvarstå oförändrat mot andra länder.

Av ändringen av avgiftsbeläggningen för torkat äggalbumin följer, att importskyddet för varan i fortsättningen inte längre skall anpassas efter prisrörelserna på den inhemska marknaden eller påverkas av utlösningen av olika spärregler inom jordbruksregleringen. Detta innebär bl. a., att några prisgränser inte kommer att gälla för produkten.

Utbetalningen av prisutjämningsbelopp bör enligt jordbruksnämndens uppfattning få ske av sådana regleringsmedel, som inom Sveriges export- och importför-
ening för ägg står till förfogande för äggregleringen. I första hand bör härvid sådana medel komma i fråga, som inflyter vid import av ägg, äggprodukter och kött av tamfågel.

Den svenska produktionen av torkat äggalbumin för hemmamarknaden kan, upplyser jordbruksnämnden vidare, efter prisutjämningsystemets genomförande med utgångspunkt från nuvarande förbrukningssiffror uppskattas till ca 55 ton per år. För tillverkning av denna kvantitet beräknas med användning av gängse utbytestal åtgå ca 900 ton ägg. Det årliga prisutjämningsbeloppet skulle, enligt beräkning av nämnden i mars 1961, således med en införselavgift för ägg i skal om 1 kr. 11 öre för kg och en prisutjämning av 50 procent komma att uppgå till ca 500 000 kr.

Äggtorkningsindustrin har, enligt vad jordbruksnämnden meddelar, för

sin del inte haft någon erinran mot nämndens förslag till prisutjämningsförfarande men förklarat att, därest ändrade förhållanden skulle inträda, man förbehöll sig rätt att ta upp frågan på nytt.

Den sålunda träffade överenskommelsen anser jordbruksnämnden inte innebära större ersättning än vad som motsvarar de högre råvarukostnader, som den svenska industrin har att räkna med i förhållande till världsmarknadspriset. Enligt nämndens mening har givetvis även överenskommelsen en provisorisk karaktär i så måtto, att den förutsätts kunna bli ändrad, därest den handelspolitiska utvecklingen ger anledning härtill.

Jordbrukets förhandlingsdelegation har enligt vad nämnden upplyser, för sin del förklarat sig kunna godkänna det föreslagna tekniska arrangemanget till lösning av utjämningsfrågan för äggtorkningsindustrin. Samtidigt har delegationen emellertid förklarat sig i princip inte kunna avstå från kompensation för de prisfall på jordbruksprodukter inom sexårsavtalets ram, som kan bli en följd av arrangemanget, samt uttalat, att de utgifter av regleringsmedel, som föreslås, måste kompenseras jordbruket i annan ordning. Mellan nämnden och delegationen har överenskommelse träffats om att denna fråga skall upptas till behandling längre fram.

Jordbruksnämnden redogör slutligen för sitt samråd i detta ämne med kommerskollegium och generaltullstyrelsen.

Kommerskollegium, som granskat det föreslagna systemet ur handelspolitisk synpunkt, framhåller, att man bl. a. utgått från att man med prisutjämningsystemet endast kommer att bereda producenterna möjlighet att erhålla sin råvara till världsmarknadspris och sålunda inte någon ersättning därutöver. Enligt kollegiets av nämnden redovisade uppfattning har granskningen gett vid handen, att några avgörande hinder ur handelspolitisk synpunkt inte får anses föreligga mot att genomföra systemet.

Generaltullstyrelsen förklarar sig i princip inte ha något att erinra mot det tillämnade förslaget, vilket i stort sett är analogt med vad som redan gäller beträffande färdiglagad senap m. fl. varuslag. Generaltullstyrelsen anför vidare följande.

I fråga om storleken av den av jordbruksregleringen förorsakade råvarufördyringen finner styrelsen inte anledning till annan erinran än att den understryker vanskligheten i att fördela fördyringen av hela ägg mellan äggvita och äggula, samt framhåller, att i förslaget angivna 50 procent får anses vara en mycket osäker siffra.

Vad beträffar den föreslagna importavgiften av 3 kr. per kg anser generaltullstyrelsen det möjligt, att denna understiger det skydd, som den hittillsvarande avvägningen av importavgifterna medfört — såvitt kan bedömas dock inte i den grad jordbruksnämnden angivit — men den innebär enligt styrelsen ett manufaktureringsskydd som vida överstiger vad som normalt tillerkänns tullskyddad svensk industri. Styrelsen finner sig sakna underlag för en mera exakt bedömning men en avsevärd reducering synes styrelsen i alla händelser vara motiverad. Med hänsyn därtill och i betraktande av vad förut anförts om osäkerheten i beräkningen av råvarufördyringen ifrågasätter styrelsen för sin del, huruvida tillräcklig anledning föreligger att bibehålla någon del av införselavgiften på äggalbumin. Styrelsen

framhåller att denna vara, innan den underkastades jordbruksreglering, var fri från tull och andra införselavgifter, varför något manufaktureringsskydd då inte förelåg.

Veterinärstyrelsen framhåller sammanfattningsvis önskvärdheten av att den svenska äggproduktindustrin bereds sådant ekonomiskt skydd, att dess framtida verksamhet inte äventyras. I den mån jordbruksnämndens förslag kan ge dylikt skydd tillstyrker veterinärstyrelsen för sin del bifall till de av nämnden föreslagna åtgärderna. Styrelsen anför i ämnet ytterligare följande.

Landets försörjning med fullvärdiga produkter kräver enligt styrelsens erfarenheter tillgång till inhemsk tillverkning. En av förutsättningarna för att tillverkningen skall vidmakthållas vid nuvarande höga standard är att den inhemska prissättningen blir sådan, att industrierna får råd att använda sig av förstklassiga råvaror (friska ägg). Utan tillgång till friska ägg kan en ur bakteriologisk synpunkt förstklassig produkt inte framställas. Erfarenheten har visat detta. Tendensen inom vårt land att framställa fler och fler äggvittehaltiga näringspreparat avsedda såsom barnmat, diet- och avmagringsmedel samt för rent medicinskt bruk kommer också sannolikt att öka efterfrågan på kvalitativt högtstående produkter.

Kvaliteten på utländsk torkad vara är varierande. Enligt styrelsens uppfattning torde dock den danska och norska tillverkningen i stort sett kunna jämföras med den svenska.

Beträffande den transoceana torkade äggvitan har under senare år begränsad import ägt rum från U.S.A. Då de varupartier, som utbjudits, i vissa fall varit flera år gamla, torde jordbruksnämndens uppfattning, att det rått och råder överproduktion och att till följd härav de internationella priserna även framgent kommer att vara pressade, vara riktig.

De faktorer, som på slutet av 1940-talet medförde importförbud för flertalet äggprodukter, kvarstår i stort sett oförändrade. Äggprodukter anses sålunda jämte vissa költvaror f. n. vara våra största spridare av salmonella-smitta. Det gångna decenniet har tyvärr inte medfört någon ändring till det bättre i detta avseende. I viss mån sammanhänger detta med att äggprodukterna under framställningsproceduren inte kan utsättas för så hög temperatur som normalt krävs för att avdöda patogena bakterier inklusive salmonella. Den slutprodukt, som erhålls, blir således beträffande sin kvalitet avhängig av råvarans beskaffenhet i bakteriologiskt hänseende. Rent teoretiskt skulle all importerad torkad äggvita kunna undergå resterilisering medelst spraytorkning eller ammoniakbehandling. Den produkt, som därvid erhålls, är emellertid ur livsmedelsindustrins synpunkt mindre tilltalande och full garanti för salmonellafrihet kan inte erhållas. Den bakteriologiska kontrollen av torkade äggprodukter är för övrigt mycket vansklig. Vid låg halt av salmonellabakterier kan dessa sålunda lätt förbigås. När pulvret sedan används för beredning av livsmedel eller näringspreparat, kan emellertid anrikning lätt ske och den sålunda beredda produkten framkalla matförgiftning (salmonellos). Tillbud har inte saknats även under senare år men då fabrikationen är koncentrerad till ett fåtal platser inom landet, har infektionskällan kunnat spåras och vidare spridning förhindrats.

Departementschefen

Såsom framgår av den föregående redogörelsen har statens jordbruksnämnd föreslagit överföring av vissa varor till jordbruksregleringen. Förslaget avser främst *makaroner, spagetti och liknande produkter* samt *s. k. kakmix*. Frågan om överföring av dessa varor till jordbruksregleringen behandlades senast vid 1961 års riksdag. De ytterligare erfarenheter, som hittills framkommit i frågan, utgör enligt min mening inte skäl för att nu ändra gränsdragningen mellan införselavgiftsbelagda och tullbelagda varor. Den förändring av tulltaxan, som kan anses motiverad med hänsyn till de höjda införselavgifterna på råvarorna vid tillverkning av ifrågavarande produkter, kommer att behandlas och anmälas av chefen för finansdepartementet.

Jordbruksnämndens förslag om överföring till jordbruksregleringen inbegriper även *hundbröd*. Med beaktande av att frågan om gränsskydd för denna vara nyligen prövats av Kungl. Maj:t anser jag mig inte heller i denna del böra biträda nämndens förslag.

I fråga om gränsskyddet för *fjäderfäkött och levande fjäderfä* må erinras, att dessa varuslag tillhör de jordbruksprodukter, för vilka hittills inte fastställts mittpriser eller prisgränser och för vilka endast bestäms en införselavgift, som utgår med vissa procent av varans införselvärde. Införselavgiften för fjäderfäkött och levande fjäderfä utgör för närvarande 39 procent.

Jordbruksnämnden hemställer nu om bemyndigande att anpassa prisregleringen för fjäderfäkött och levande fjäderfä till samma system, som gäller för flertalet övriga jordbruksreglerade varugrupper. Förslaget innebär bland annat, att mittpris och prisgränser skall fastställas för de viktigaste slagen av fjäderfäkött, nämligen gödkyckling (broiler) och kalkon, och att införselavgifter skall bestämmas till belopp, som är fasta, så länge priset på gödkyckling respektive kalkon ligger mellan prisgränserna. Till stöd för sin framställning åberopar jordbruksnämnden bland annat, att stigande konsumtion av fjäderfäkött kunnat konstateras och att en aktualiserad frilistning av varan vid import från dollarområdet kan få en starkt pristryckande effekt på den svenska marknaden. För dessa varor har vidare under senare år framkommit prisnoteringar, som enligt nämnden utgör ett tillfredsställande underlag för en prisreglering. I sina förslag har nämnden beaktat, att den ändrade konstruktionen av prisskyddet inte leder till någon ändring i detta skydds nuvarande nivå.

Med hänsyn till vad jordbruksnämnden anfört i ämnet anser jag mig böra förorda den föreslagna omläggningen av prisregleringen och gränsskyddet för fjäderfäkött m. m. Som mätare av den inhemska prisnivån för gödkyckling bör, såsom nämnden föreslagit, användas det aritmetiska medeltalet för vissa av nämnden närmare angivna priser, vilka noteras av Svenska ägghandelsförbundet, Kooperativa förbundet, Aktiebolaget Felix

och Aktiebolaget Findus. Mittpriset för gödkyckling bör i enlighet med nämndens förslag fastställas till 6 kr. 50 öre per kilogram med prisgränserna vid 7 kr. 25 öre respektive 5 kr. 75 öre per kilogram. Om den övre eller den nedre prisgränsen för gödkyckling över- eller underskrids, skall de särskilda åtgärder, som i allmänhet kan förekomma vid över- eller underskridande av prisgräns, kunna tillämpas beträffande varuslag, som tillhör stat. nr 01.05.100, 02.02.100 och 900, 02.03.009, 02.05.509 samt 02.06.801 och 905.

Som mätare av den inhemska prisnivån för kalkonkött bör i enlighet med jordbruksnämndens förslag användas det aritmetiska medeltalet av Svenska ägghandelsförbundets prisnoteringar för vissa av nämnden närmare angivna viktklasser. För kalkonkött bör mittpriset utgöra 7 kr. 25 öre per kilogram med prisgränserna vid 8 kr. 25 öre respektive 6 kr. 25 öre per kilogram. De särskilda åtgärder, som i allmänhet kan förekomma, när prisgräns över- eller underskrids, bör i fråga om kalkonkött kunna tillämpas i fråga om varuslag, som tillhör stat. nr 01.05.900 och 02.02.800.

I enlighet med jordbruksnämndens förslag bör vidare för alla slag av fjäderfäkött fastställas en införselavgift av 1 kr. 70 öre per kilogram. För levande fjäderfä bör införselavgiften fastställas till 1 kr. 15 öre per kilogram.

De här förordade prisgränserna och införselavgifterna bör såsom jordbruksnämnden föreslagit tillämpas från och med den 1 september 1962. Redan dessförinnan bör de vid utlösning av någon av jordbrukets spärrregler ändras på motsvarande sätt som kan komma att ske i fråga om huvuddelen av övriga jordbruksprodukter.

Den i tidigare prisregleringspropositioner berörda frågan om omläggning av kvalitetsbestämmelserna vid inlösen av brödsäd torde — med hänsyn till vad föreningen Svensk spannmålshandel och jordbruksnämnden enligt den föregående redogörelsen anfört i ämnet — inte kunna prövas nu. Det är emellertid min avsikt att ta upp spørgsmålet till behandling, så snart förutsättningarna för omläggningen närmare klarlagts.

Vid 1961 års riksdag (prop. 117, s. 49; JoU 29, s. 14) berördes frågan om differentiering av prisregleringen på matpotatis. Därvid redovisades, att Kungl. Maj:ts uppdragit åt jordbruksnämnden att inkomma med förslag till skilda mittpriser och prisgränser för å ena sidan ordinär och å andra sidan SMAK-märkt potatis ävensom i fråga om gränsskyddet för sådana varor. Nämnden har i skrivelse den 19 september 1961 ingående redogjort för möjligheterna till dylik differentiering. Enligt nämndens uppfattning, vilken synes böra godtas, kan en dubbling av prisregleringssystemet på matpotatisområdet inte genomföras på tillfredsställande sätt. Vad sålunda förekommit torde böra bringas till riksdagens kännedom.

Såsom framgår av det föregående har jordbruksnämnden framlagt förslag till lösning av vissa problem, som uppkommit i samband med tillämpningen av E F T A - k o n v e n t i o n e n. Förslagen berör torkat ägg-

albumin och vissa slag av kärnbindemedel. Dessa varuslag är underkastade den svenska jordbruksregleringen men har inom EFTA hänförts till industrisektorn, varav följer att införselavgifterna avtrappas vid import från EFTA-länderna. De svenska industrier, som tillverkar äggalbumin och kärnbindemedel, får härigenom ett successivt minskat importskydd, samtidigt som införselavgifterna för de vid tillverkningen använda jordbruksråvarorna stegras.

I fråga om *torkat äggalbumin*, d. v. s. äggvitepulver och äggvitekristaller (stat. nr 35.02.102), ligger priserna sedan flera år tillbaka under den nedre prisgränsen. Till följd härav uttas från och med den 1 januari 1960 en förhöjd införselavgift av 13 kr. per kilogram vid import av varan från andra än EFTA-länder. Avgiften har gentemot sistnämnda länder avtrappats och är från och med den 1 mars 1962 7 kr. 80 öre per kilogram. För att möta den i anledning av sänkningen av införselavgiften ökade konkurrensen har tillverkarna måst sänka priserna. I samband härmed har jordbruksnämnden bemyndigat Sveriges export- och importförening för ägg att, i avvaktan på en mera varaktig lösning av problemet, i högst den omfattning, som svarar mot avtrappningen av införselavgiften, stödja den inhemska äggtorkningsindustrin genom tillskott av införselavgiftsmedel, som är tillgängliga för föreningen.

Med sitt nu framlagda förslag avser jordbruksnämnden att få till stånd en mera varaktig lösning av prisutjämningen för äggråvarorna till äggtorkningsindustrin. Förslaget innebär, att nuvarande prisregleringssystem för torkat äggalbumin upphävs och att införselavgiften begränsas till ett fast manufaktureringsskydd om 3 kr. per kilogram. Prisutjämning skall i stället ske genom att industrin för de kvantiteter ägg, som åtgår för framställning av torkat äggalbumin för hemmamarknadens behov och som inköpts från medlemmar i Sveriges export- och importförening för ägg, efter ansökan erhåller ett av jordbruksnämnden bestämt bidrag, vilket inte får överstiga 50 procent av den vid inköpstillfället utgående införselavgiften för ägg i skal.

Jordbruksnämndens förslag har i huvudsak godtagits av den berörda industrin och av jordbrukets förhandlingsdelegation. Inte heller de myndigheter, som yttrat sig över förslaget, har i princip något att erinra. Generaltullstyrelsen ifrågasätter dock, om det finns tillräcklig anledning att bibehålla någon del av införselavgiften på äggalbumin.

För egen del finner jag det ur flera synpunkter angeläget, att den svenska äggtorkningsindustrin även framgent kan arbeta under villkor likvärdiga med dem, som gäller för konkurrerande utländsk industri. Inte minst de av veterinärstyrelsen åberopade livsmedelshygieniska skälen torde tala härför. På grund härav förordar jag, att jordbruksnämndens förslag godtas.

Jordbruksnämnden har uppskattat den produktion av torkat äggalbumin, för vilken prisutjämning kan komma att ske, till omkring 55 ton per år. För tillverkning av denna kvantitet beräknas åtgå äggvitan av omkring

900 ton ägg i skal. Efter senaste regelutlösning utgör införselavgiften för ägg mellan prisgränserna 1 kr. 38 öre per kilogram. Med utgångspunkt från dessa uppgifter samt från att prisutjämningsbeloppet i genomsnitt kommer att utgöra omkring 40 procent av införselavgiften för ägg kan storleken av de medel, som årligen behöver disponeras för prisutjämnningen, beräknas till för närvarande omkring 500 000 kr. De för prisutjämnningen erforderliga medlen synes böra ställas till förfogande ur de införselavgiftsmedel, som inflyter utöver normalramen för den egentliga, löpande prisregleringsverksamheten.

Det sålunda förordade systemet för prisutjämnning och manufaktureringsskydd torde böra träda i tillämpning den 1 juli 1962. Den som manufaktureringsskydd kvarstående införselavgiften för torkat äggalbumin om 3 kr. per kilogram synes böra betraktas som bastull och sålunda avtrappas gentemot EFTA-länderna.

Kärnbindemedel hänförs väsentligen till tulltaxenummer 38.19 och inom detta — då fråga ej är om detaljhandelsförpackning — till varunummer 105 för varor som innehåller mer än 20 procent stärkelse eller stärkelseprodukter och till varunummer 109 för varor med mindre stärkelsehalt. För varor under nu angivna statistiska nummer utgår införselavgift. Denna är för närvarande vid införsel från andra än EFTA-länder 42 kr. per deciton respektive 11 procent av värdet. Gentemot EFTA-länderna utgör avgiften från och med den 1 mars 1962 22 kr. 50 öre respektive 6,6 procent.

Omkring hälften av råvaran vid tillverkning av kärnbindemedel utgörs enligt jordbruksnämndens redogörelse av veteeftermjöl och visst slag av vetemjöl. Vid införsel av sådant mjöl uttas införsel- och kompensationsavgifter med tillhoppa 28 kr. 40 öre per deciton, vilket är 8 kr. 85 öre mer än motsvarande avgifter den 1 januari 1960.

Den minskning av gränsskyddet och den ökning av råvarukostnaderna, som sålunda skett i fråga om kärnbindemedel, har medfört en väsentlig försämring av de ekonomiska förutsättningarna för den svenska kärnbindemedelsindustrin. Efter att ha undersökt olika möjligheter att begränsa råvarukostnaderna föreslår jordbruksnämnden, att priset på det vete- och veteeftermjöl, som används vid tillverkningen av kärnbindemedel, reduceras med ett belopp, som svarar mot den vid varje tidpunkt gällande procentuella avtrappningen av införselavgifterna för kärnbindemedel gentemot EFTA-länderna.

Mot jordbruksnämndens förslag har jag i princip intet att erinra. I enlighet härmed förordar jag, att nämnden eller, med dess bemyndigande, föreningen Svensk spannmålshandel skall äga att från och med den 1 juli 1962, med ledning av tillverkningsrapporter från tillverkarna av kärnbindemedel, utbetala prisutjämningsbidrag intill nyssnämnda belopp per kilogram för det slag av vete- eller veteeftermjöl, som använts vid tillverkningen. Då inom landet framställs omkring 2 000 ton kärnbindemedel, kan det totala prisutjämningsbeloppet för närvarande beräknas uppgå till drygt 100 000 kr. per år. Enligt min mening bör beloppet liksom då det gäller

torkat äggalbumin ställas till förfogande ur de införselavgiftsmedel, som inflyter utöver normalramen för den egentliga, löpande prisregleringsverksamheten.

För de *övriga stärkelsevaror*, som påverkas av EFTA-konventionen, har jordbruksnämnden inte nu framlagt förslag till åtgärder utöver dem, som med stöd av statsmakternas beslut hittills vidtagits. Vad nämnden härutinnan anfört föranleder inte någon erinran från min sida.

I enlighet med uttalande vid 1961 års riksdag åligger det jordbruksnämnden att — om ett mera påtagligt inkomstbortfall för jordbruket till följd av EFTA-konventionen framdeles skulle uppstå — till Kungl. Maj:t inkomma med förslag, som kan läggas till grund för nämndens överläggningar i ämnet med jordbrukets förhandlingsdelegation. Med hänsyn till importutvecklingen under innevarande regleringsår beräknar nämnden, att de inkomstbortfall och förluster för jordbruket, som kan ha uppstått i EFTA-sammanhang, bortsett från stärkelsevarorna, uppgår till förhållandevis små belopp. Nämnden och förhandlingsdelegationen har enligt vad nämnden upplyser ansett, att frågan om en slutlig reglering av nu ifrågavarande förluster lämpligen bör få anstå ytterligare någon tid. Mot denna uppfattning finner jag inte anledning göra erinran. I senare sammanhang ämnar jag föreslå, att nämnden skall erhålla uppdrag att — även om ett eventuellt inkomstbortfall inte kan betraktas såsom mera påtagligt — till Kungl. Maj:t inkomma med en översikt i fråga om dessa förluster.

I det föregående har redogörelser lämnats för vissa av jordbruksnämnden gjorda beräkningar och förslag angående storleken och användningen av införselavgiftsmedel på jordbrukets område. I likhet med nämnden vill jag framhålla osäkerheten i beräkningarna för regleringsåren 1961/62 och 1962/63 till följd av bland annat spärrreglernas verkningar och svårigheterna att förutse importutvecklingen. Beräkningarna föranleder eljest inte någon erinran från min sida.

Summan av de införselavgiftsmedel, som belöper på import under *regleringsåret 1960/61*, uppgår enligt jordbruksnämndens redogörelser till omkring 167,6 miljoner kr. Av detta belopp har enligt riksdagens beslut — förutom 93 miljoner kr. till prisregleringen inom de olika regleringsföreningarnas områden — tagits i anspråk tillhoppa 10,83 miljoner kr. för andra ändamål än egentlig prisregleringsverksamhet på jordbruksområdet. Av därefter återstående belopp, cirka 64 miljoner kr., hänför sig omkring 28 miljoner kr. till införselavgifter för brödsäd, som importerats såsom ersättning för en ur handelspolitisk synpunkt angelägen och med prisregleringsmedel stödd export av brödsäd. Beloppet synes böra överföras till föreningen Svensk spannmålshandel för att täcka de vid ifrågavarande export lämnade bidragen. Vidare hänför sig av det återstående beloppet cirka 13,5 miljoner kr. till införselavgifter för fodermedel utöver den för fodermedelsavgifter angivna normalramen. Sådan ökad avgiftsbeläggning har enligt vad som anfördes vid 1959 års riksdag inte inneburit något

inkomstillskott till jordbruket, eftersom jordbrukarna själva fått bära den därav föranledda prishöjningen. De överskjutande införselavgifterna för fodermedel bör därför, i den mån de inte erfordras för stödköp av fodersäd, av jordbruksnämnden fördelas i enlighet med de regler, som gäller för fördelning av fodermedelsavgifter. Från det återstående beloppet för införselavgifterna från regleringsåret 1960/61 bör också, såsom nämnden föreslagit, avföras ett belopp om cirka 0,75 miljoner kr. såsom avbetalning på sockerregleringens skuld till fettclearingkassan.

Vidare har jordbruksnämnden — på framställning av Hallands läns linodlareförening och med tillstyrkan av jordbrukets förhandlingsdelegation — hemställt om bemyndigande att av medel, som för regleringsåret 1960/61 influtit genom upptagande av införselavgifter för bruna bönor, ärter samt hampfrö och som inte disponerats för annat ändamål, ställa ett belopp av högst 200 000 kr. till förfogande för linodlarföreningen såsom bidrag till att täcka de inkomstbortfall för föreningen om cirka 500 000 kr., som beräknas uppstå till följd av 1960 års såväl kvantitets- som framförallt kvalitetsmässigt svaga skörd av linhalm. Med hänsyn till vad jordbruksnämnden upplyst i ärendet och till att hela frågan om stödet åt spånadslinodlingen enligt beslut av 1961 års riksdag skall tas upp till ny prövning våren 1963 finner jag mig böra tillstyrka jordbruksnämndens förslag.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat återstår av det totala beloppet för införselavgifter under regleringsåret 1960/61 odisponerat ett belopp av cirka 21,3 miljoner kr. Frågan om dispositionen av detta överskott torde få prövas i ett senare sammanhang.

Enligt den av jordbruksnämnden verkställda reviderade beräkningen redovisas, jämfört med de uppskattningar, som gjordes av nämnden i november 1960, en inte oväsentlig ökning för de under *regleringsåret 1961/62* inflytande införselavgifterna eller med cirka 39 miljoner kr. till omkring 160,8 miljoner kr. För dessa medel har jordbruksnämnden såsom framgår av det föregående — inom en totalram av 93 miljoner kr. — upprättat en preliminär fördelningsplan. Ett i planen upptaget belopp på 22 miljoner kr. av avgifter för fodermedel samt ärter och bönor är enligt vad nämnden framhåller avsett att fördelas efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation. Vad nämnden anfört i fråga om medlen inom ramen av 93 miljoner kr. föranleder ingen erinran från min sida.

I detta sammanhang vill jag erinra om att av de medel, som under regleringsåret 1961/62 inflyter utöver 93 miljoner kr., skall enligt riksdagens beslut högst 700 000 kr. ställas till förfogande för Sveriges potatisodlares riksförbund för effektivisering av matpotatisodlingen m. m., 50 000 kr. utgå till SMAK för upplysning på matpotatisområdet och 30 000 kr. ställas till veterinärstyrelsens förfogande för att täcka styrelsens kostnader vid importkontroll av animala livsmedel.

Jordbruksnämnden har, såsom närmare framgår av det föregående, föreslagit, att de på innevarande regleringsår belöpande införselavgiftsmedlen skall få tas i anspråk för vissa ytterligare ändamål.

Enligt vad nämndens indexkommitté konstaterat har den hittills använda metodiken för beräkning av den i 3-procentregeln ingående kostnadsprisindexen till följd av vissa särskilda åtgärder på fodermedelsregleringens område, som måst vidtas under hösten 1961, kommit att bli behäftad med vissa brister. För att ge jordbruksnämnden rådrum att överväga ändring av beräkningsmetodiken i syfte att eliminera dessa brister samt för att bereda jordbruket kompensation för den av indexkommittén påvisade avvikelserna i kostnadsprisindex överenskom nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation i samband med 3-procentregelns utlösning i december 1961, att jordbruket skall tillföras ett belopp av 4 miljoner kr. per månad från och med den 20 december 1961 intill nästa utlösning av 3-procent- eller inkomstregeln. Medlen skall, efter samråd med förhandlingsdelegationen, på sedvanligt sätt utbetalas till vederbörande regleringsföreningar. För ändamålet har nämnden i första hand disponerat ett belopp av 7,2 miljoner kr., som i enlighet med beslut av 1961 års riksdag står till nämndens förfogande för att täcka speciella behov vid tillämpning av jordbruksregleringens spärrregler. Dessa medel förslår emellertid inte för att infria den gjorda utfästelsen, eftersom nästa regelutlösning antas komma att inträffa först under april 1962. Med hänsyn härtill hemställer nämnden om bemyndigande att av de på regleringsåret 1961/62 belöpande införselavgiftsmedlen få ta i anspråk det för ändamålet erforderliga ytterligare beloppet eller 10 miljoner kr.

Med utgångspunkt från de av 1959 års riksdag godtagna reglerna för justering av jordbrukets gränsskydd m. m. och med hänsyn till vad jordbruksnämnden upplyst i frågan, anser jag mig böra förorda, att nämnden bemyndigas att av de på innevarande regleringsår belöpande införselavgiftsmedlen ta i anspråk högst 10 miljoner kr. för att täcka ifrågavarande speciella kostnader i samband med tillämpningen av 3-procentregeln. Därvid förutsätter jag, att justering av kompensationen kan ske vid framtida regelutlösning, om det då befinns, att den inte blivit riktigt avvägd.

Till rationalisering av stärkelseindustrin har enligt beslut av 1959 och 1960 års riksdagar utgått tillhoppa 1 750 000 kr. av införselavgifter för stärkelse och stärkelseprodukter. Såsom framgår av det föregående har jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation tillstyrkt en av Sveriges stärkelseproducenters förening hos nämnden gjord framställning om att få disponera ytterligare 500 000 kr. av inflytande införselavgiftsmedel för stärkelse och stärkelseprodukter för den fortsatta rationaliseringen av stärkelseindustrin. Jordbruksnämnden har därvid anmält, att den, innan medlen ställs till föreningens förfogande, med ledning av föreningens prognoser rörande den svenska stärkelseindustrins allmänna förutsättningar och med hänsyn tagen till de rationaliserade fabrikernas kapacitet och belägenhet, avser söka bedöma i vad mån en fortsatt upprustning av stärkelseindustrin är erforderlig och lämplig. Med hänsyn till att det är angeläget, att den rationalisering av stärkelseindustrin, som kan befinnas lämplig, inte fördröjs, anser jag mig böra förorda bifall till föreningens framställning. Det bör emellertid enligt min mening åligga nämnden att till Kungl. Maj:t

inkomma med redogörelse för resultatet av den bedömning rörande det fortsatta behovet av rationalisering utav stärkelseindustrin, som nämnden avser att göra. Kungl. Maj:t bör sålunda äga att — med beaktande av denna redogörelse — medge nämnden att av de under regleringsåret 1961/62 inflytande införselavgifterna för stärkelse och stärkelseprodukter disponera högst 500 000 kr. till rationalisering av stärkelseindustrin.

Enligt beslut av 1959 års riksdag skall av inflytande införselavgifter för potatis, i mån av tillgång på medel, ett belopp av högst 700 000 kr. per regleringsår ställas till Sveriges potatisodlares riksförbunds förfogande att användas för att främja fortsatta strävanden att effektivisera matpotatisodlingen och förbättra kvaliteten på matpotatis. Efter framställning av riksförbundet har jordbruksnämnden i samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation föreslagit, att beloppet höjs till högst 1 miljon kr. från och med regleringsåret 1961/62 för att bland annat möjliggöra en ur olika synpunkter önskvärd intensifiering av dessa strävanden. Vad nämnden sålunda föreslagit föranleder ingen erinran från min sida. Det torde liksom hittills böra ankomma på Kungl. Maj:t att — sedan nämnden efter samråd med lantbruksstyrelsen och jordbrukets förhandlingsdelegation upprättat förslag i ämnet — årligen utfärda riktlinjer för denna bidragsverksamhet.

Som förut nämnts har jordbruksnämnden beräknat de under regleringsåret 1961/62 inflytande införselavgiftsmedlen till 160,8 miljoner kr. Under förutsättning att detta belopp uppnås, uppkommer efter avdrag för nyss återgivna, redan beslutade eller föreslagna dispositioner ett överskott av drygt 56,2 miljoner kr. Av detta överskott beräknar jordbruksnämnden, att 34,1 miljoner kr. kommer att hänföra sig till införselavgifter för brödsäd, som importeras såsom ersättning för en med prisregleringsmedel stödd export, samt till fodermedelsavgifter utöver härför beräknad normalram. Frågan om dispositionen av överskottet torde emellertid i sin helhet få prövas i ett senare sammanhang.

I fråga om de för regleringsåret 1962/63 inflytande införselavgiftsmedlen visar jordbruksnämndens beräkningar en total inkomst av 149,4 miljoner kr. Av de i detta belopp ingående införselavgiftsmedlen för matpotatis bör i enlighet med vad jag nyss förordat högst 1 miljon kr. ställas till förfogande för Sveriges potatisodlares riksförbund för effektivisering av matpotatisodlingen m. m. I enlighet med vad som föreslagits i årets statsverksproposition (IX ht, p. 25) bör av samma medel 50 000 kr. ställas till förfogande för SMAK för upplysningsverksamhet på matpotatisområdet. Vidare torde liksom under senare år ur de under regleringsåret 1962/63 inflytande införselavgifterna för slaktvaror och slaktdjur 30 000 kr. böra utgå för att täcka veterinärstyrelsens kostnader för importkontroll av animala livsmedel. Ur de under regleringsåret 1962/63 inflytande införselavgiftsmedlen bör även utgå ett belopp av högst 100 000 kr. för att av veterinärstyrelsen användas till att bestrida de statliga kostnaderna för pastöriseringskontrollen under budgetåret 1962/63. Av samma medel bör, såsom jag tidigare förordat, även bestridas kostnaderna för prisutjämning i fråga om äggalbumin och kärnbindemedel.

I propositionen 1959:147 angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m. uttalade föredragande departementschefen, att de inflytande införselavgiftsmedlen även under regleringsåren 1959/60—1964/65 i princip borde användas för regleringsändamål på jordbrukets område. Med hänsyn till att denna prissättningsperiod avsåg så pass lång tid som sex år ansåg departementschefen det emellertid inte lämpligt att då föreslå någon för hela perioden gällande ram, för vad som av införselavgiftsmedel skulle få disponeras för regleringsändamål på jordbrukets område. Det skulle i stället ankomma på Kungl. Maj:t och riksdagen att årligen, efter förslag av jordbruksnämnden, bestämma omfattningen och den huvudsakliga fördelningen av influtna och inflytande införselavgiftsmedel. Vad departementschefen sålunda uttalat lämnades utan erinran av riksdagen.

I enlighet med det nyss anförda har riksdagen, vad gäller användningen av införselavgiftsmedel för egentlig, fortlöpande prisregleringsverksamhet, för vartdera av regleringsåren 1959/60, 1960/61 och 1961/62 fastställt en totalram av 93 miljoner kr., inom vilken jordbruksnämnden i anslutning till en i förväg upprättad preliminär fördelningsplan, i mån av behov, fått överföra under respektive regleringsår inflytande införselavgiftsmedel till de olika regleringsföreningarna m. m. på jordbrukets område. Vidare har riksdagen — såsom närmare framgår av det föregående — av de införselavgiftsmedel, som influtit utöver denna totalram, genom särskilda beslut ställt vissa belopp till förfogande bland annat för skördekadebidrag, för bidrag till viss rationaliseringsverksamhet på potatisområdet, som kompensation för regleringsbidrag vid viss spannmålsexport, som kompensation för införselavgifter för fodermedel utöver viss normalram samt för att täcka speciella behov vid tillämpning av spärreglerna inom prissättningsystemet.

På framställning av jordbrukets förhandlingsdelegation har jordbruksnämnden nu hemställt, att det för egentlig, fortlöpande prisregleringsverksamhet anvisade beloppet för regleringsåret 1962/63 höjs med 17 miljoner kr. till 110 miljoner kr. Nämnden och förhandlingsdelegationen har grundat sin framställning på en beräkning, som utgår från de vid jordbruksprisförhandlingarna våren 1959 antagna normala importkvantiteterna och de införselavgifter, som nu skulle gälla, om hänsyn endast tas till förändringarna till följd av inkomstregeln och kostnadsindex. För fodermedel har man dock ansett sig böra räkna med de avgifter, som intogs i beräkningarna våren 1959.

Vad gäller totalramen för införselavgiftsmedel till den egentliga, fortlöpande prisregleringsverksamheten anser jag vissa skäl tala för att en justering äger rum. Jag finner med hänsyn till föreliggande omständigheter skäligt föreslå, att ramen för regleringsåret 1962/63 bestäms till 110 miljoner kr.

Inom denna ram torde under nästa regleringsår liksom hittills inflytande införselavgiftsmedel i mån av behov av jordbruksnämnden böra överföras till de olika regleringsföreningarna m. m. på jordbrukets område och användas i enlighet med följande.

Införselavgifterna för brödsäd och brödsädsprodukter bör tillföras Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening. Införselavgifterna för arter, bönor, hampfrö och fodermedel samt malt bör inom angiven normalram användas för prisregleringarna för ägg, slaktvaror, mjölk och mejeriprodukter genom respektive Sveriges export- och importförening för ägg, förening u. p. a., Svensk kötthandel, ekonomisk förening och Svenska mejeriernas riksförening u. p. a. Medlen bör, i enlighet med vad som gäller under innevarande regleringsår, av jordbruksnämnden fördelas mellan de olika ändamålen efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation, därvid avgifterna för majs och kli i första hand skall tillföras äggprisregleringen. Härutöver bör ifrågakvarande införselavgiftsmedel, liksom under innevarande regleringsår, kunna tas i anspråk för stödköp av fodersäd, om Kungl. Maj:t så finner lämpligt, samt för bidrag vid export av kött av fjäderfä. I fråga om matpotatis bör införselavgiftsmedlen i mån av behov — sedan såsom nyss föreslagits högst 1 000 000 kr. ställts till förfogande för Sveriges potatisodlares riksförbund för effektivisering av matpotatisodlingen m. m. och 50 000 kr. utgått till SMAK för upplysningsverksamhet på matpotatisområdet — tillföras Sveriges stärkelseproducenters förening för den föreningen åliggande prisregleringen för potatis samt enligt Kungl. Maj:ts bestämmande förskottsvis för den särskilda prisutjämning på stärkelseområdet, som kan visa sig erforderlig, när verkningarna av EFTA-konventionen på detta område gör sig gällande. Stärkelseföreningen bör vidare erhålla de under nästa regleringsår inflytande införselavgifterna för stärkelse och stärkelseprodukter för att användas för prisreglering på fabrikspotatisområdet. Införselavgifterna för socker bör i enlighet med beslut av 1960 års riksdag (prop. 132; JoU 26; rskr. 184) tillföras jordbruksnämndens regleringsfond för socker och användas för pristillägg på sockerregleringens område. Vissa merbelopp, vilka uppstått eller uppstår i samband med sockeravgifternas höjning vid utlösning av 3-procent- och inkomstreglerna — inberäknat medel, som överförs till regleringsfonden till följd av föreningen Svensk sockerhandels verksamhet — skall emellertid användas till att gälda fondens skuld till jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror. I fråga om fettvaror och fettråvaror bör införselavgiftsmedlen liksom hittills dels användas för regleringsbidrag, dels tillföras Sveriges oljeväxtintressenter, förening u. p. a., för att täcka förluster i samband med inlösen av svenskt oljeväxtfrö samt för stöd åt linodlingen. Införselavgifterna för mjölk och mejeriprodukter m. m. bör tillföras Svenska mejeriernas riksförenings regleringskassa för prisreglering på mejeriområdet. Införselavgifterna för slaktvaror och slaktdjur (annat än fjäderfä) bör för prisregleringen för kött och fläsk m. m. tillföras föreningen Svensk kötthandel. Införselavgifterna för ägg, äggprodukter och fjäderfäkött samt levande fjäderfä bör överföras till Sveriges export- och importförening för ägg för att användas för prisregleringen av dessa varor.

Jordbruksnämnden bör liksom tidigare upprätta en preliminär fördelningsplan för användningen av införselavgiftsmedlen.

Jordbruksnämnden har, såsom framgår av den föregående redogörelsen,

framlagt förslag om kvalitetsfrämjande åtgärder för ägg. Förslaget innebär bland annat, att äggpackerier, som ansluter sig till en av kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg anordnad kontroll, under vissa förutsättningar skall erhålla kvalitetspremier. Kostnaderna härför skall enligt förslaget bestridas av regleringsmedel från Sveriges export- och importförening för ägg. Häremot har jag intet att erinra. Jag förordar därför, att av de införselavgiftsmedel, som inom normalramen ställs till förfogande för föreningen, ett årligt belopp av högst 1,7 miljoner kr. från och med den 1 september 1962 skall få användas för åtgärder till förbättring av kvaliteten på ägg i enlighet med bestämmelser, som utfärdas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden.

I fråga om användningen under nästa regleringsår av interna regleringsavgifter och av motsvarande kompensationsavgifter bör i enlighet med vad nämnden föreslagit gälla samma föreskrifter som för närvarande.

Införselavgiftsmedel och andra regleringsmedel på jordbrukets område får enligt bemyndigande av 1961 års riksdag inom en ram av 1 miljon kr. efter medgivande av jordbruksnämnden disponeras av regleringsföreningarna på jordbrukets område för upplysningsverksamhet inom föreningarnas intresseområden. Jordbruksnämnden har hemställt om ett motsvarande bemyndigande för regleringsåret 1962/63. Häremot har jag intet att erinra.

Det för innevarande budgetår anvisade reservationsanslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område avser allmänt mjölkpristillägg, stöd åt odling och beredning av hampa m. m., prisutjämning av vissa jordbruksreglerade råvaror till livsmedelsindustrin samt diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen.

Medelsbehovet för allmänt mjölkpristillägg under regleringsåret 1962/63 har av jordbruksnämnden nyligen beräknats till 101,5 miljoner kr. eller till ett 5 miljoner kr. högre belopp än för innevarande regleringsår. Mot nämndens beräkning, som äger giltighet jämväl för budgetåret 1962/63, har jag intet att erinra.

Till stöd åt odlingen och beredningen av hampa samt till vissa odlingsförsök m. m. avseende spånadväxter bör såsom jordbruksnämnden föreslagit för nästa budgetår beräknas samma medelsbehov som för innevarande budgetår eller 700 000 kr.

Vad angår prisutjämnings för råvaror till livsmedelsindustrin har jordbruksnämnden för budgetåret 1962/63 räknat med ett medelsbehov av cirka 40 miljoner kr., vilket innebär en ökning med 5 miljoner kr. i jämförelse med det belopp, som för ändamålet anvisats för innevarande budgetår. Ökningen beror på verkningarna av jordbrukets spärregler. Nämndens beräkning av medelsbehovet finner jag böra godtas.

För att bestrida diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen bör i enlighet med jordbruksnämndens beräkning av prisregleringsanslaget för budgetåret 1962/63 få disponeras ett belopp av högst 1 100 000 kr. Ur detta belopp bör liksom under innevarande regleringsår utgå förslagsvis 350 000 kr. till fortsatt stöd åt ullproduktionen, högst 250 000 kr. till ersättning åt Svenska mejeriernas riksförening för handhavande av vissa med regleringen av mjölk och mejeriprodukter sammanhängande uppgifter samt 500 000 kr. till oförutsedda utgifter att disponeras efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Såsom jag anfört i statsverkspropositionen för budgetåret 1962/63 (IX ht, p. 34) bör Kungl. Maj:t liksom under innevarande budgetår kunna bestämma, att medel ur sistnämnda belopp om 500 000 kr. får tas i anspråk för att bestrida kostnader för skördeuppskattning och administration i samband med det permanenta skördeeskadeskyddet.

Medel till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område har hittills anvisats under ett reservationsanslag och beräknats för regleringsår, som omfattar tiden 1 september—31 augusti påföljande år. Detta har medfört att vid varje budgetårs utgång regelmässigt redovisats betydande reservationer. Konstruktionen har vad avser anslagets huvuddel avvikit från gällande praxis rörande statens budget. Reglerna för utbetalning av allmänt mjölkpristillägg och prisutjämningsbidrag är nämligen fastlagda genom beslut av riksdagen. Vid oförändrade bestämmelser varierar sålunda medelsbehovet under anslaget i huvudsak endast med hänsyn till dels förändringar i mjölkinvägningen vid mejeri, dels förändringar i förbrukningen av de i prisutjämnningen inbegripna råvarorna samt i de enligt av riksdagen fastställda regler utgående prisutjämningsbidragen. Bidragens konstruktion är följaktligen sådan, att medel för nu nämnda ändamål bör anvisas under ett förslagsanslag. De till stöd åt odlingen och beredningen av spånadsväxter samt till diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen under anslaget anvisade, i detta sammanhang mindre beloppen bör, såsom framgår av det föregående, i likhet med vad som skett under tidigare år maximeras för budgetåret 1962/63. Med hänsyn härtill synes även dessa belopp kunna anvisas under ett förslagsanslag. Vad som nu föreslagits innebär givetvis inte någon ändring av den för jordbruksregleringen vedertagna indelningen i regleringsår, omfattande tiden 1 september—31 augusti.

Vid bifall till vad jag förut förordat uppgår det sammanlagda medelsbehovet till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, som bör täckas genom anslag på riksstaten för budgetåret 1962/63, till i runt tal 143 miljoner kr. Detta belopp bör i enlighet med vad nys anförts för nästa budgetår uppföras under ett förslagsanslag. Då de per den 30 juni 1962 på reservationsanslaget eventuellt kvarstående medlen anvisats för att täcka kostnaderna för viss del av samma period, bör denna behållning överföras till budgetutjämningsfonden.

Till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under regleringsåret 1961/62 har på riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reserva-

tionsanslag av 133 miljoner kr., varav för allmänt mjölkpristillägg beräknats ett belopp av 96,5 miljoner kr. För att täcka en i anledning av stegrad mjölkinvägning vid mejeri beräknad ökning av kostnaderna för detta pristillägg hemställer jordbruksnämnden, att under anslaget ett belopp av 5 miljoner kr. anvisas på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Som förut nämnts har emellertid de under reservationsanslaget anvisade medlen beräknats jämväl för utgifter belöpande på tiden juli—augusti 1962. Dessa utgifter skall emellertid enligt vad jag nyss förordat bestridas från ett förslagsanslag för budgetåret 1962/63. Med hänsyn härtill synes för närvarande under reservationsanslaget tillgängliga medel vara tillräckliga för att täcka även den av jordbruksnämnden beräknade ökningen av medelsbehovet under innevarande budgetår. Någon anvisning av medel på tilläggsstat behöver sålunda inte ske.

Såsom jag i årets statsverksproposition (bil. 11, s. 78) omnämnt sker en inte oväsentlig utbyggnad av beredskapslagringen av livsmedel. Riktlinjer för lagringen har i huvuddrag underställts 1961 års riksdag och därvid lämnats utan erinran (prop. 76; JoU 21). Det skall enligt dessa riktlinjer ankomma på Kungl. Maj:t att på grundval av förslag från jordbruksnämnden bestämma, vilka varor som skall beredskapslagras utöver nuvarande sortiment för lagringen, och att inom ramen för av riksdagen för ändamålet anvisade medel bestämma lagrens storlek.

Med särskild skrivelse, som torde få överlämnas till vederbörande utskott, har jordbruksnämnden nu inkommit med förslag till viss utvidgning av beredskapslagringen. Nämnden hemställer bland annat, att för ändamålet under kapitalbudgeten anvisas medel om tillhoppa 33 miljoner kr. Förslaget innebär även, att det på driftbudgeten upptagna förslagsanslaget till kostnader för beredskapslagring enligt nämndens beräkningar kommer att belastas med ytterligare drygt 1 miljon kr. för år från och med budgetåret 1962/63.

Med hänsyn till det av jordbruksnämnden framlagda förslaget till utvidgad beredskapslagring, förordar jag, att för ändamålet å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket anvisas ett investeringsanslag, benämnt Särskild lagring av livsmedel, av 33 miljoner kr.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

dels godkänna det i det föregående framlagda förslaget till omläggning av gränsskyddet för fjäderfäkött och levande fjäderfä

dels godkänna vad i det föregående föreslagits angående prisutjämning för torkat äggalbumin och kärnbindemedel

dels lämna utan erinran vad i det föregående anförts beträffande användningen av de medel, som influtit under regleringsåret 1960/61 och som influtit eller inflyter under regleringsåren 1961/62 och 1962/63 genom upptagande av

Kungl. Maj:ts proposition nr 95 år 1962

införselavgifter, ävensom av andra i samband med jordbruksregleringen under nämnda regleringsår influtna eller inflytande avgiftsmedel

dels till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 143 000 000 kr.

dels till Särskild lagring av livsmedel för budgetåret 1962/63 under kapitalbudgeten, fonden för förslag till statsverket, anvisa ett investeringsanslag av 33 000 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

G. Lüzell